

ΛΕΟΝ ΤΡΟΤΣΚΙ

Που Βαδίζει η Γαλήνια;

Λέον Τρότσκι

Που βαδίζει η Γαλλία*

9 Νοέμβρη 1934

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ύστερα από τον πόλεμο έγιναν μια αιριά επαναστάσεις που σημειώσανε λαμπρές νίκες: στη Ρωσία, στη Γερμανία, στην Αυστροουγγαρία, αργότερα στην Ισπανία. Μα μόνο στη Ρωσία το προλεταριάτο πήρε ολοκληρωτικά την εξουσία στα χέρια του, απαλλοτρίωσε τους απαλλοτριωτές και γι' αυτό μπόρεσε να δημιουργήσει και να διατηρήσει ένα εργατικό κράτος. Σ' όλες τις άλλες χώρες το προλεταριάτο μ' όλη τη νίκη του, στάθηκε στα μισά του δρόμου και σ' αυτό έφταιξε η ηγεσία του. Το αποτέλεσμα ήταν να ξεφύγει η εξουσία από τα χέρια του, να μετατοπιστεί από τα αριστερά στα δεξιά, ώσπου έγινε λεία το φασισμού. Σε μια σειρά άλλες χώρες η εξουσία έπεσε στα χέρια μιας στρατιωτικής δικτατορίας. Σε καμία απ' αυτές τις χώρες το κοινοβούλιο δε βρέθηκε να 'χει τη δύναμη να συμφιλιώσει τις ανπράσεις των τάξεων και να εξασφαλίσει μια ειρηνική πορεία στην εξέλιξη. Η σύγκρουση βρήκε τη λύση της με τα όπλα.

Εδώ στη Γαλλία είναι αλήθεια ότι για πολύ καιρό νομίζανε πώς ο φασισμός δεν έχει καμία θέση στη χώρα. Κι αυτό, γιατί εδώ έχουμε μια κοινοβουλευτική δημοκρατία και όλα τα ζητήματα τα λύνει ο κυρίαρχος λαός με την καθολική ψηφοφορία. Αλλά σης 6 Φλεβάρη (1934) μερικές χιλιάδες φα-σίστες και βασιλικοί οπλισμένοι με πιστόλια, με τουφέκια και με ξουράφια, επιβάλανε στη χώρα την ανπδραστική κυβέρνηση Ντουμέργκ, που με την προστασία της ύστερα οι φασιστικές συμμορίες εξακολουθούν να μεγαλώνουν και να οπλίζονται. Τι μας περιμένει αύριο; Βέβαια στη Γαλλία, όπως και σε ορισμένες άλλες χώρες της Ευρώπης (Αγγλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Ελβετία, σκανδιναβικές χώρες) υπάρχει ακόμα ένα κοινοβούλιο, εκλογές, δημοκρατικές ελεύθερες ή απομεινάρια τους. Σ' όλες όμως αυτές τις χώρες η πάλη των τάξεων οξύνεται παίρνοντας την ίδια κατεύθυνση που πήρε πρωτύτερα στην Ιταλία και τη Γερμανία. Όποιος παρηγορείται με τη φράση: «η Γαλλία δεν είναι Γερμανία», αυτός είναι απελπιστικά ανόητος. Σ' όλες τις χώρες σήμερα ενεργούν οι ίδιοι ιστορικοί νόμοι: είναι οι νόμοι της καπιταλιστικής παρακμής. Αν τα μέσα της παραγωγής εξακολουθήσουν να μένουν στα χέρια ολιγάριθμων καπιταλιστών, δεν υπάρχει σωτηρία για την κοινωνία. Είναι καταδικασμένη να βαδίζει από κρίση σε κρίση από δυστυχία σε δυστυχία, από το κακό στο χειρότερο. Οι συνέπειες της γεροντικής κατάπτωσης και της παρακμής του καπιταλισμού εκδηλώνονται σης διάφορα: χώρες με διαφορετικές μορφές και με άνισους ρυθμούς. Η ουσία όμως της εξέλιξης είναι παντού η ίδια. Η μπουρζουαζία έχει φέρει την κοινωνία σε ολοκληρωτική χρεοκοπία. Δεν είναι ικανή να εξα-σφαλίσει στο λαό ούτε ψωμί. ούτε την ειρήνη. Γι' αυτό ακριβώς δε μπορεί να ανέχεται περισσότερο το δημοκρατικό σύστημα. Είναι αναγκασμένη να συντρίψει τους εργάτες με τη βοήθεια της φυσικής βίας. Μα η δυσαρέσκεια των εργατών και των χωρικών δε μπορεί να πνιχτεί με την αστυνομία μονάχα. Πάρα πολύ συχνά είναι αδύνατο να βάζεις το στρατό να βαδίζει ενάντια στο λαό. γιατί μέσα στο στρατό αρχίζει η αποσύνθεση και στο τέλος πολλοί από τους στρατιώτες περνάνε με το μέρος του λαού. Αυτός είναι ο λόγος που το μεγάλο κεφάλαιο αναγκάζεται να δημιουργεί ιδιαίτερες ένοπλες συμμορίες, ειδικά γυμνασμένες ενάντια στους εργάτες, όμοια όπως ορισμένες ράτσες σκυλιών είναι γυμνασμένες για κυνήγι. Ο ιστορικός ρόλος του **φασισμού** είναι να τσακίσει την εργατική τάξη, να καταστρέψει τις οργανώσεις της, να πνίξει τις πολιτικές ελευθερίες από τη στιγμή που οι καπιταλιστές αποδεικνύονται πια ανίκανοι να διευθύνουν και να κυριαρχούν με τη βοήθεια της δημοκρατικής μηχανής.

* Λέον Τρότσκι, "Πού βαδίζει η Γαλλία;", <http://avantgarde2009.wordpress.com/2010/01/29/%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9-%CE%B7-%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%AF%CE%B1-%CE%BB-%CF%84%CF%81%CF%8C%CF%84%CF%83%CE%BA%CE%B9-1934/#more-759>

Το άρθρο γράφτηκε από τον Τρότσκι τρεις μόλις μέρες μετά το πραξικόπημα των φασιστών και την αποτυχημένη απόπειρά τους να καταλάβουν τη γαλλική Βουλή στις 6 Φλεβάρη 1934. Είναι η χρονιά που οι φασίστες έχουν αποθρασυνθεί εντελώς σε όλη την Ευρώπη. Στην Αυστρία έχουν ήδη εγκαταστήσει το βρομερό καθεστώς τους με το πραξικόπημα του Ντόλφους. Στην Πορτογαλία με τον Σαλαζάρ. Στη Γερμανία βρίσκονται στην εξουσία ήδη έναν χρόνο. Το θράσος του φασιστικού υποκόσμου γίνεται ακόμα μεγαλύτερο, πατώντας πάνω στην ατολμία και την δειλία της σοσιαλδημοκρατίας και της σταλινικής αριστεράς.

Το ανθρώπινο υλικό του ο φασισμός το βρίσκει ιδιαίτερα στους κόλπους της μικροαστικής τάξης, η οποία τελικά καταστρέφεται από το μεγάλο κεφάλαιο. Με τη σημερινή κοινωνική διάρθρωση, δεν υπάρχει σωτηρία γι' αυτή. Αλλά και εκείνη δεν βλέπει άλλη διέξοδο. Τη δυσαρέσκειά της, την εξέγερση της, την απελπισία της α φασίστες την αποστρέφουν από το μεγάλο κεφάλαιο και την στρέφουν εναντίον των εργατών. Μπορεί κανείς να πει για το φασισμό ότι είναι μια χειρουργική επέμβαση για εξάρθρωση των εγκεφάλων των μικροαστών προς το συμφέρον των χειρότερων εχθρών τους. Έτσι, το μεγάλο κεφάλαιο καταστρέφει πρώτα τις μεσαίες τάξεις, και ύστερα με τη βοήθεια των πληρωμένων πρακτόρων του, των δημαγωγών φασιστών, στρέφει την απελπισμένη μικροαστική τάξη εναντίον του προλεταριάτου. Μόνο με τέτοιες αχρείες μεθόδους μπορεί ακόμα να διατηρηθεί το αστικό καθεστώς. Ως πότε; Έως ότου ανατραπεί από την προλεταριακή επανάσταση.

Η ΑΠΑΡΧΗ ΤΟΥ ΒΟΝΑΠΑΡΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Στη Γαλλία η κίνηση από τη δημοκρατία στο φασισμό είναι ακόμα στο πρώτο της στάδιο. Το κοινοβούλιο υπάρχει μα δεν έχει πια τις εξουσίες που είχε άλλοτε και ούτε πια θα τις ξαναποκτήσει ποτέ. Πεθαμένη από το φόβο της η πλειοψηφία του Κοινοβουλίου, ύστερα από την 6η του Φλεβάρη, κάλεσε στην εξουσία το Ντουμεργκ, το σωτήρα, το διαιτητή. Η κυβέρνηση του στέκει πάνω από το Κοινοβούλιο. Στηρίζεται όχι στη «δημοκρατικά» εκλεγμένη πλειοψηφία, αλλά άμεσα και απευθείας στο γραφειοκρατικό μηχανισμό, στην αστυνομία και στο στρατό. Να γιατί ακριβώς ο Ντουμέργκ δε μπορεί να ανεχθεί καμία ελευθερία για τους δημοσίους υπαλλήλους και γε-νικά για όσους υπηρετούν το κράτος.

Αυτός χρειάζεται ένα υποτακτικό και πειθαρχημένο γραφειοκρατικό μηχανισμό, που να μπορεί να στηρίζεται στην κορυφή του δίχως κίνδυνο να πέσει. Η κοινοβουλευτική πλειοψηφία είναι αναγκασμένη να σκύψει το κεφάλι μπροστά στο Ντουμέργκ, επειδή τρέμει τους φασίστες και το «κοινό μέτωπο». Πολλά γράφουνε τώρα σχετικά με τη «μεταρρύθμιση» που πρόκειται να γίνει στο Σύνταγμα, σχετικά με το δικαίωμα για τη διάλυση της Βουλής κλπ. Όλα αυτά τα ζητήματα έχουνε μόνο νομικό ενδιαφέρον.

Στην πολιτική του έννοια το ζήτημα έχει κίολας λυθεί. Η μεταρρύθμιση έχει πραγματοποιηθεί δίχως να πάνε οι βουλευτές και οι γερουσιαστές της Βερσαλλίες. Η εμφάνιση στη σκηνή φασιστικών συμμοριών έδωσε τη δυνατότητα στο μεγάλο κεφάλαιο, ν' ανυψωθεί πιο πάνω απ' το Κοινοβούλιο. Γι' αυτό βρίσκεται σήμερα η ουσία του γαλλικού Συντάγματος. Όλα τ' άλλα είναι αυταπάτες μόνο, φράσεις ή συνειδητή κοροϊδία.

Ο σημερινός ρόλος του Ντουμέργκ (καθώς και των πιθανών του διαδό-χων, σαν το στρατηγό Πεταίν ή τον Ταρντιέ) δεν είναι καινούργιο πράγμα. Είναι ρόλος ανάλογος με εκείνον που σε άλλες συνθήκες έπαιζαν ο Ναπο-λέων ο 1ος και ο Ναπολέον ο 3ος. Η ουσία του βοναπαρτισμού είναι ότι στηριγμένος στην πάλη δύο στρατοπέδων αυτός «σώζει το έθνος». με τη βοήθεια μιας γραφειοκρατικής- στρατιωτικής δικτατορίας. Ο Ναπολέον ο 1ος εκπροσώπησε το βοναπαρτισμό της ορμητικής νεότητας της οστικής κοινωνίας. Ο βοναπαρτισμός του Ναπολέοντα του 3ου είναι ο βοναπαρτισμός της στιγμής όπου στο κεφάλι της μπουρζουαζίας άρχισε κίολας η φαλάκρα. Στο πρόσωπο του Ντουμπέργκ έχουμε το γεροντικό βοναπαρτισμό της καπιταλιστικής δύσης. Η κυβέρνηση Ντουμπέργκ είναι ο πρώτος σταθμός της μετάβασης από τον κοινοβουλευτισμό στο βοναπαρτισμό. Για να κρατήσει την ισορροπία ο Ντουμπέργκ χρειάζεται να 'χει δεξιά του τις φασιστικές και τις άλλες συμ-μορίες που τον έφεραν στην εξουσία. Να ζητάμε απ' αυτόν να διαλύσει -όχι στο χαρτί, μα στην πραγματικότητα- τις Πατριωτικές νεολαίες, τους Πυροσταυρίτες, τους Βασιλικούς («Καμελό ντί Ροά») κλπ είναι σα να του ζητάμε να κόψει το κλαρί που κάθεται. Φυσικά μπορεί να 'χουμε προσωρινές ταλαντεύσεις από την μια ή την άλλη μεριά. Έτσι, μια πρόωρη επίθεση του φασισμού θα προκαλέσει της κυβερνητικές κορφές κάποια μετατόπιση στα «αριστερά». Ο Ντουμπέργκ θα άφηνε στη θέση του, τότε όχι στον Ταρντιέ, παρά στον Εριό Καταρχήν, κανείς δε μας είπε πως οι φασίστες θα κάνουν μια απόπειρα πραξικοπήματος. Ύστερα, μια πρόσκαιρη μετατόπιση των αρχηγών στα αριστερά δε θ' άλλαζε τη γενική κατεύθυνση της εξέλιξης, και μόνο θα μπορούσε να αναβάλει λιγάκι τη λύση.

Για να ξαναγυρίσουμε πίσω σε μια ειρηνική δημοκρατία δεν υπάρχει δρόμος. Η εξέλιξη οδηγεί αναπόφευκτα αλάνθαστα, σε μια σύγκρουση του προλεταριάτου με το φασισμό.

ΘΑ ΒΑΣΤΑΞΕΙ ΠΟΛΥ ΚΑΙΡΟ Ο ΒΟΝΑΠΑΡΤΙΣΜΟΣ

Πόσο καιρό μπορεί να διατηρηθεί το τωρινά μεταβατικά καθεστώς του βοναπαρτισμού, Η με άλλα λόγια. Πόσος καιρός μένει ακόμα στο προλεταριάτο να ετοιμαστεί για την αποφασιστική μάχη; Σ' αυτό το ερώτημα δε μπορούμε, φυσικά, ν' απαντήσουμε με ακρίβεια. Μπορούμε όμως ωστόσο να εξακριβώσουμε ορισμένα δεδομένα για να εκτιμήσουμε την ταχύτητα που 'χει η πορεία της εξέλιξης συνολικά. Το σπουδαιότερο στοιχείο που θα μας επιτρέψει να κρίνουμε είναι η εξέλιξη του Ριζοσπαστικού Κόμματος. Από την πρώτη του εμφάνιση ο σημερινός βοναπαρτισμός συνδέεται, κα-θώς ειπώθηκε, με την απαρχή ενός εμφυλίου πόλεμου ανάμεσα στα πιο ακραία πολιτικά στρατόπεδα. Το κυριότερο υλικό στήριγμα του το βρίσκει στην αστυνομία και στο στρατό. Έχει όμως και ένα πολιτικό στήριγμα από τ' αριστερό: αυτό είναι το Ριζοσπαστικό-Σοσιαλιστικό κόμμα. Η βάση του μαζικού αυτού κόμματος αποτελείται από τους μικροαστούς στις πόλεις και στα χωριά. Κορφές του κόμματος είναι οι «δημοκρατικοί» πράκτορες της μεγάλης μπουρζουαζίας, που αργά και κάπου δίνανε στο λαό μικρομεταρρυθμίσεις και συχνότερα δημοκρατικές φράσεις, τον έσωζαν κάθε μέρα (στο λόγια) από την αντίδραση και την παπαδοκρατία, αλλά σε όλα τα σπουδαία ζητήματα εφαρμόζαν την πολιτική του μεγάλου κεφαλαίου.

Μπροστά στην απειλή του φασισμού, ια ακόμα περισσότερο του προλετα-ριάτου, οι ριζοσπάστες-σοσιαλιστές βρέθηκαν αναγκασμένοι να περάσουν από το στρατόπεδο της κοινοβουλευτικής «δημοκρατίας» στο στρατόπεδο του βοναπαρτισμού. Όπως κάνει η γκαμήλα κάτω από το καμτσίκι του καμηλιέρη, έτσι κι ο ριζοσπαστισμός γονάτισε χάμω για να καθίσει πάνω στη ράχη του η καπιταλιστική αντίδραση. Δίχως την πολιτική υποστήριξη των Ριζοσπαστών θα είναι ακόμα αδύνατο στις σημερινές στιγμές, να υπάρξει κυβέρνηση Ντουμέργκ.

Αν συγκρίνουμε την πολιτική εξέλιξη της Γαλλίας με την πολιτική εξέλιξη της Γερμανίας, θα δούμε άτι η κυβέρνηση Ντουμέργκ και οι πιθανοί διάδοχοι της αντιστοιχούν στις κυβερνήσεις Μπρύνινγκ, Παπέν, Σλάιχερ, που γέ-μισαν το διάστημα ανάμεσα στη δημοκρατία της Βαϊμάρης και στο Χίτλερ. Υπάρχει ωστόσο μια διάφορα που πολιτικά μπορεί να πάρει μια τεράστια σημασία. Ο γερμανικός βοναπαρτισμός μπήκε στη σκηνή όταν τα δημοκρατικά κόμματα αναπτύσσονταν με μια τρομαχτική ορμή. Οι τρεις βοναπαρτιστικές κυβερνήσεις στη Γερμανία, επειδή είχανε πολύ αδύνατα δικά τους πολιτικά στηρίγματα, κρατούσαν την ισορροπία τους πάνω σε ένα τεντωμένο σκοινί πάνω από την άβυσσο που χωρίζει τα δύο εχθρικά στρατόπεδα: το προλεταριάτο και το φασισμό. Και οι τρεις αυτές κυβερνήσεις πέσανε πολύ γρήγορα. Το στρατόπεδο του προλεταριάτου ήταν τότε διασπασμένο, απροετοίμαστο για την πάλη, συγχυσμένο κι αφημένο δίχως προσανατολισμό ή προδομένο από τους αρχηγούς. Οι εθνικοσοσιαλιστές μπόρεσαν να πάρουν την εξουσία σχεδόν χωρίς μάχη.

Ο γαλλικός φασισμός δεν αποτελεί σήμερα μια μαζική δύναμη. Αντίθετα ο βοναπαρτισμός έχει στους ριζοσπάστες ένα στήριγμα, ασφαλώς όχι πο-λύ σίγουρο ούτε πολύ σταθερό, μαζικά όμως. Ανάμεσα στα δύο αυτά περι-στατικά υπάρχει ένας εσωτερικός σύνδεσμος. Από τον κοινωνικό χαρακτήρα του στηρίγματος του, ο γαλλικός ριζοσπαστισμός είναι ένα κόμμα της μικρομπουρζουαζίας. Και ο φασισμός δε μπορεί αλλιώςτικα να γίνει δύναμη μαζική παρά μόνο αν κατακτήσει τη μικρομπουρζουαζία Μ' άλλα λόγια, **στη Γαλλία ο φασισμός μπορεί να αναπτυχθεί πρώτα απ' όλα σε βάρος των ριζοσπαστών.** Αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται ήδη σήμερα, αν και βρίσκεται ακόμα στο πρώτο της στάδιο.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Οι τελευταίες κοινοτικές εκλογές έδωσαν τ' αποτελέσματα που μπορού-σε και έπρεπε να περιμένουμε: τα άκρα δηλαδή οι αντιδραστικοί και ο ερ-γατικός συνδυασμός κερδίσανε ενώ το κέντρο, δηλαδή οι ριζοσπάστες, έχασε. Κέρδη όμως και ζημιές ήταν πολύ μικρά. Αν ήταν για βουλευτικές εκλογές, τα φαινόμενα αυτά θα έπαιρναν διαστάσεις πιο σημαντικές. Οι μετατοπίσεις που σημειώθηκαν έχουν για μας μια σημασία όχι αυτές καθαυτές, αλλά μόνο σα συμπτώματα των μεταβολών που γίνονται στη συνείδηση των μαζών.

Δείχνουν ότι το μικροαστικό κόμμα έχει κιόλας αρχίσει να διαλύεται γα όφελος των δύο ακρινών στρατοπέδων. Αυτό θα πει ότι τα απομεινάρια του κοινοβουλευτικού καθεστώτος θα σβήνουν όλο και πιο πολύ. Τα στρατόπεδα των άκρων θα μεγαλώνουν. Οι συγκρούσεις ανάμεσά

τους κοντοζυγώνουν. Δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε ότι πορεία αυτή είναι απόλυτα αναπόφευκτη.

Το Ριζοσπαστικό κόμμα είναι το κόμμα εκείνο που με τη βοήθεια του η μεγάλη μπουρζουαζία διατηρούσε τις ελπίδες των μικροαστών πως θα γινόταν μια προοδευτική και ειρηνική καλυτέρευση της κατάστασης τους. Αυτό το ρόλο μπορούσαν να τον παίζουν οι ριζοσπάστες μονάχα όσον καιρό η οικονομική κατάσταση των μικροαστών εξακολουθούσε να είναι υποφερτή, ανεκτή, όσο καιρό οι μικροαστοί δεν πάθαιναν μια ομαδική καταστροφή και διατηρούσαν τις ελπίδες τους για το μέλλον. Είναι αλήθεια ότι το πρόγραμμα των ριζοσπαστών έμεινε πάντοτε ένα απλό φύλλο χαρτί. Οι ριζοσπάστες δεν πραγματοποίησαν καμία μεταρρύθμιση προς όφελος των εργαζομένων και ούτε μπορούσαν να κάνουν τέτοιες μεταρρυθμίσεις: δε θα τους το επέτρεπε η μεγάλη μπουρζουαζία που κρατάει στα χέρια της του αληθινούς μοχλούς της εξουσίας, δηλαδή τις τράπεζες και το Χρηματιστήριο, τις μεγάλες εφημερίδες, την ανώτερη υπαλληλοκρατία, τη διπλωματία, το Επιτελείο Μονάχα μερικές μικροελεημοσύνες, κυρίως στην επαρχία, πετύχαιναν από καιρό σε καιρό οι ριζοσπάστες για την πελατεία τους. και μ' αυτές διατηρούσαν ης αυταπάτες των λαϊκών μαζών. Έτσι βάδιζαν τα πράγματα έως την τελευταία κρίση. Τώρα όμως γίνεται φανερό και στον πιο καθυστερημένο χωρικό όπ δεν έχουμε εδώ μια συνηθισμένη περιστασιακή κρίση όπως είχαμε κάμποσες τέτοιες πριν από τον πόλεμο, παρά βρισκόμαστε μπροστά σε μια κρίση όλου του κοινωνικού συστήματος. Χρειάζονται μέτρα τολμηρά και αποφασιστικά. Ποιά; Ο χωρικός δεν το ξέρει. Κανένας δεν του το είπε όπως θα έπρεπε να του το είχε πει.

Ο καπιταλισμός ανέβασε τα μέσα παραγωγής σε ένα τέτοιο επίπεδο, που βρεθήκανε παραλυμένα από την αθλιότητα των λαϊκών μαζών, που τις κα-τέστρεψε ο ίδιος ο καπιταλισμός. Από την ίδια αυτή αιτία ολόκληρο το σύστημα μπήκε στην περίοδο της παρακμής, της αποσύνθεσης, της σήψης του. Ο καπιταλισμός όχι μόνο δεν μπορεί να δώσει στους εργαζόμενους καινούργιες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, ούτε ακόμα και απλές μικροελε-μοσύνες. μα είναι αναγκασμένος να ξαναπάρει πίσω και τις παλιές.

Όλη η Ευρώπη έχει μπει στην εποχή των οικονομικών και πολιτικών αντιμεταρρυθμίσεων. Η πολιτική της καταλήστευσης και της κατάπνιξης των μαζών γεννιέται όχι από τις ιδιοτροπίες της αντίδρασης, αλλά από την αποσύνθεση του καπιταλιστικού συστήματος. Αυτό είναι το θεμελιακό γεγονός που πρέπει να το νοιώσει βαθιά κάθε εργάτης, αν δεν θέλει να τον κοροϊ-δεύουνε με κούφιες φράσεις.

Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος που τα δημοκρατικά μεταρρυθμιστικά κόμματα πέφτουνε σε αποσύνθεση και χάνουν τις δυνάμεις τους το ένα ύστερα από το άλλο σ' όλη την Ευρώπη. Η ίδια τύχη περιμένει και τους Γάλλους ριζοσπάστες. Μόνο άνθρωποι δίχως εγκέφαλο μπορούνε να πιστέψουν πως η συνθηκολόγηση του Νταλαντιέ ή η προδοσία του Εριό μπροστά στη μαύρη αντίδραση είναι αποτέλεσμα από τυχαίες, εφήμερες αιτίες ή προέρχονται από το ότι είναι δίχως χαρακτήρα οι δύο αυτοί αξιοθρήνητοι αρχηγοί. Όχι! Τα μεγάλα πολιτικά φαινόμενα πρέπει να έχουν πάντοτε βαθιές κοινωνικές αιτίες. Η παρακμή των δημοκρατικών κομμάτων είναι παγκόσμιο φαινόμενο που έχει τις ρίζες του στην παρακμή του ίδιο του καπιταλισμού. Η μεγάλη μπουρζουαζία λέει στους ριζοσπάστες: *«Τώρα δεν είναι καιρός για αστεία! Αν δεν πάψετε να ερωτοτροπείτε με τους σοσιαλιστές και να φλερτάρτε με το λαό, δίνοντάς του υποσχέσεις για φούρνους με καρβέλια τότε φωνάζω αμέσως τους φασίστες. Νοιώστε καλά ότι η δη Φλεβάρη ήταν μόνο μια πρώτη προειδοποίηση!»* Τότε αμέσως η ριζοσπαστική γκαμήλα γονατίζει με τα τέσσερα. Δεν της μένει τίποτα άλλο να κάνει.

Ο ριζοσπαστισμός όμως δε θα βρει τη σωτηρία του απ' αυτό το δρόμο. Δένοντας, στα μάπα του λαού, την τύχη του με τη τύχη της αντίδρασης, συντομεύει δίχως άλλο το δικό του τέλος! Το χάσιμο ψήφων και εδρών της κοινοτικές εκλογές είναι μια απαρχή μόνο. Σε λίγο η πορεία της κατάρρευσης του ριζοσπαστικού κόμματος θα γίνεται όλο και πιο γρήγορη. Όλο το ζήτημα είναι να μάθουμε για όφελος ποιανού: της προλεταριακής επανάστασης ή του φασισμού, θα γίνει η αναπόφευκτη αυτή και αναπότρεπτη κατάρρευση.

Ποιος από τους δυό θα παρουσιάσει πρωτύτερα, πιο ανοιχτά, πιο τολμηρά της μεσαίες τάξεις το πιο πειστικό πρόγραμμα και -εδώ είναι το σπουδαιότερο- ποιός θα καταχτήσει την εμπιστοσύνη

τους. δείχνοντας τους με λόγια και με πράξεις ότι είναι ικανός να συντρίψει όλα τα εμπόδια που είναι στο δρόμο για ένα καλύτερο μέλλον – ποιός: ο επαναστατικός σοσιαλισμός ή η φασιστική αντίδραση;

Από το ζήτημα αυτό κρίνεται η τύχη της Γαλλίας για πολλά χρόνια. Και όχι μόνο της Γαλλίας, αλλά της Ευρώπης όλης. Όχι μόνο της Ευρώπης, αλλά του κόσμου όλου.

ΟΙ «ΜΕΣΑΙΕΣ ΤΑΞΕΙΣ», ΤΟ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Από τη στιγμή που νίκησαν οι εθνικοσοσιαλιστές στη Γερμανία πολλά ειπώθηκαν μέσα στα κόμματα και ης ομάδες της γαλλικής «αριστερας» για την ανάγκη να κρατηθούν κοντά σπς «μεσαιές τάξεις» για να φράξουν το δρόμο στο φασισμό. Η ομάδα Ρενοντέλ και Σία χωρίστηκε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα με τον ειδικό σκοπό να πλησιάσει τους ριζοσπάστες. Μα την ίδια στιγμή που ο Ρενοντέλ -που ζει με τις ιδέες του 1840- τέντωνε τα δύο του χέρια στον Εριό, τούτος είχε κιάλας δώσει και τα δυό του χέρια σε άλλους: το ένα το είχε πάρει Ταρντιέ, το άλλο ο Λουί Μαρβέν. Απ' αυτό όμως δε βγαίνει καθόλου το συμπέρασμα πως η εργατική τάξη μπορεί να γυρίσει την πλάτη στους μικροαστούς αφήνοντας τους στη δυστυχία τους. Κάθε άλλο! Να πλησιάσουμε τους χωρικούς και τους φτωχούς βιοπαλαιστές της πόλης και να τους τραβήξουμε με το μέρος μας, αυτό είναι η αναγκαία προϋπόθεση για την πάλη ενάντια στο φασισμό, δίχως καν να μιλήσουμε για την κατάληψη της εξουσίας. Πρέπει μονάχα να θέσουμε με σωστό τρόπο το πρόβλημα. Γι' αυτό όμως πρέπει να νοιώσουμε καλά ποιά είναι η φύση των «μεσαιών τάξεων». Τίποτα δεν είναι πιο επικίνδυνο στην πολιτική, προπάντων σε μια κρίσιμη περίοδο, από το να αναμασάμε γενικές φόρμουλες, δίχως να εξετάζουμε ποιο κοινωνικό περιεχόμενο έχουν.

Η σύγχρονη κοινωνία απαρτίζεται από τρεις τάξεις: τη μεγάλη μπουρζουαζία, το προλεταριάτο και τις «μεσαιές τάξεις» ή μικρή μπουρζουαζία (μικροαστοί). Οι σχέσεις ανάμεσα στις τρεις αυτές τάξεις της κοινωνίας καθορίζουν τελικά την πολιτική κατάσταση στη χώρα. Οι βασικές τάξεις της κοινωνίας είναι η μεγάλη μπουρζουαζία και το προλεταριάτο. Μόνο αυτές οι δύο τάξεις μπορούν να έχουν μια δική τους ξεκάθαρη και συνεπή πολιτική. Τη μικρή μπουρζουαζία τη χαρακτηρίζει η οικονομική της εξάρτηση και η κοινωνική της ανομοιογένεια. Το ανώτερο της στρώμα αγγίζει άμεσα τη μεγάλη μπουρζουαζία. Το κατώτερο στρώμα συγγέεται με το προλεταριάτο, ακόμα πέφτει και στην κατάσταση του κουρελοπραλεταριάτου (λούμπεν). Σύμφωνα με την οικονομική της κατάσταση η μικρή μπουρζουαζία δεν μπορεί να έχει δική της πολιτική. Ταλαντεύεται πάντοτε ανάμεσα στους καπιταλιστές και τους εργάτες. Το ανώτερο της στρώμα τη σπρώχνει δεξιά. Τα κατώτερα της στρώματα που καταπιέζονται και που τα εκμεταλλεύονται οικονομικά, είναι ικανά, μέσα σε ορισμένες συνθήκες, να στραφούν, απότο-μα, προς τ' αριστερά. Αυτές οι αντιφατικές σχέσεις ανάμεσα στα διάφορα στρώματα των «μεσαιών τάξεων», αυτές είναι που καθορίζουν πάντοτε τη συγχυσμένη και απόλυτα ασυνείδητη πολιτική των ριζοσπαστών, και έτσι προκαλούν τους δισταγμούς τους ανάμεσα στο συνασπισμό με τους σοσια-λιστές για να καταπραύνουν τη βάση, και στο εθνικό μπλοκ με την καπιταλιστική αντίδραση για να σώσουν τη μπουρζουαζία. Η τελειωτική αποσύνθε-ση του ριζοσπαστισμού αρχίζει τη στιγμή που η μεγάλη μπουρζουαζία, μπαίνοντας και αυτή η ίδια στο αδιέξοδο, δεν του επιτρέπει πια να αμφιταλαντεύεται.

Η μικρή μπουρζουαζία και πρώτα οι καταστραμμένες μάζες των πόλεων και των χωριών αρχίζει να χάνει την υπομονή της. Παίρνει μια στάση όλο και πιο εχθρική απέναντι στο ίδιο της το ανώτερο στρώμα. Πείθεται πραγματικά ότι οι πολιτικοί της ηγέτες είναι ασυνεπείς και δόλιοι. Ο φτωχός χωρικός, ο μικροβιοτέχνης, ο μικρέμπορος πείθονται πραγματικά ότι μια άβυσσος τους χωρίζει απ' όλους εκείνους τους δήμαρχους, όλους εκείνους τους πολιτικούς αριβίστες τους είδους Εριό, Νταλαντιέ, Σοτάν και Σία, που στον τρόπο ζωής τους και στις αντιλήψεις τους είναι μεγαλομπουρζουάδες. Ακριβώς αυτή την απογοήτευση των μικροαστών, την ανυπομονησία τους, την απελπισία τους, αυτά εκμεταλλεύεται ο φασισμός. Οι προπαγανδιστές του στιγματίζουν και αναθεματίζουν την κοινοβουλευτική δημοκρατία που ανεβάζει ψηλά τους αριβίστες και τους σταβίσκιδες¹ μα δε δίνει τίποτα στους φτωχούς βιοπαλαιστές που εργάζονται. Εκείνοι οι δημαγωγοί

¹ Σταβίσκου μεγαλοαπατεώνας τραπεζίτης, που δωροδοκούσε αστούς πολιτικούς και αστυνομικούς. Όταν δεν μπορούσαν να κρυφτούν οι απάτες του, διώκτηκε και τελικά «αυτοκτόνησε» το 1934. Προφανώς δολοφονήθηκε από πράκτορες της αστυνομίας. Λοτό το σκάνδαλο προκάλεσε την πτώση της κυβέρνησης Σοτάν. (Σ.τ.ε)

του φασισμού σηκώνουν τη γροθιά τους δείχνοντας τους τραπεζίτες, τους μεγαλέμπορους, τους καπιταλιστές. Αυτά το λόγια και αυτές α χειρονομίες ανταποκρίνονται στα αισθήματα των μικροϊδιοκτητών που έχουν πέσει σε μια κατάσταση αδιέξοδη. Οι φασίστες δείχνουν τόλμη, κατεβαίνουν στο δρόμο, χτυπιούνται με την αστυνομία, κάνουν απόπειρες να διαλύσουν με τη βία τη Βουλή! Όλα αυτά εντυπωσιάζουν το μικροαστό που έχει πέσει στην απόγνωση. Αυτός λέει μέσα του: «Οι ριζοσπάστες, που ανόμεοά τους βρίσκονται πάρα πολλοί κατεργαράιοι πουλήθηκαν οριστικά στους τραπεζίτες. Οι σοσιαλιστές υπόσχονται από πολύ καιρό να εκμηδενίσουν την εκμετάλλευση, μα δεν περνούν ποτέ από τα λόγια στα έργα. Οι κομμουνιστές πάλι -δεν κα-ταλαβαίνω τίποτα: σήμερα λένε το ένα, αύριο λένε το άλλο. Για να δούμε μήπως οι φασίστες μπορούν να φέρουν τη σωτηρία».

ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΟ ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ ΣΤΟ ΦΑΣΙΣΜΟ ΟΙ «ΜΕΣΑΙΕΣ ΤΑΞΕΙΣ»;

Ο Ρενοντέλ, ο Φροσάρ και οι όμοιοί τους φαντάστηκαν πως οι μικροαστοί είναι πρώτα απ' όλα προσκολλημένοι στη δημοκρατία και γι' αυτό ακριβώς πρέπει να πάμε μαζί με τους ριζοσπάστες. Τι τερατώδης παραλογισμός! Η δημοκρατία δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια απλή πολιτική μορφή. Οι μικροαστοί δε σκοτίζονται για το τσόφλι του καρυδιού, αλλά για τον καρπό που είναι μέσα.

Ζητούν να σωθούν από τη δυστυχία και την καταστροφή. Αν η δημοκρατία αποδειχτεί ανίκανη να τους σώσει, στο διάολο ας πάει και η δημοκρατία! Να πως συλλογίζεται και πως αισθάνεται κάθε μικροαστός.

Η κυριότερη κοινωνική και πολιτική πηγή του φασισμού βρίσκεται στην ολοένα και πιο μεγάλη εξέγερση των κατωτέρων στρωμάτων της μικρο μπουρζουαζίας, ενάντια στα ίδια της τα ανώτερα στρώματα, τα «μορφωμένα», δημοτικά, κοινοτικά και κοινοβουλευτικά. Σ' αυτά πρέπει να προσθέ-σουμε το μίσος της μορφωμένης νεολαίας, που την τσάκισε η κρίση, ενάντια στους δικηγόρους, καθηγητές, βουλευτές και τους τυχοδιώκτες υπουργούς. Και εδώ επίσης έχουμε μια εξέγερση των κατώτερων διανοούμενων μικροαστών ενάντια σης κορυφές τους.

Μήπως αυτά σημαίνουν ότι το πέραςμα τη μικρομπουρζουαζίας στο δρόμο του φασισμού είναι αναπόφευκτο, αναπότρεπτο; Όχι, ένα τέτοιο συμπέρασμα θα ήταν επαίσχυντη μοιρολατρία. Εκείνο που είναι πραγματικά αναπόφευκτο, είναι το τέλος του ριζοσπαστισμού και όλων των πολιτικών ρευμάτων που έχουν δέσει την τύχη τους με τη δική του.

Στις συνθήκες της καπιταλιστικής παρακμής δε μένει πια θέση για ένα κόμμα των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων και της «ειρηνικής» προόδου. Οποιος κι αν είναι ο δρόμος απ' όπου θα περάσει η αυριανή εξέλιξη της Γαλλίας, ο ριζοσπαστισμός θα εξαφανιστεί από την πολιτική σκηνή, αποδοκιμασμένος και αναθεματισμένος από τους μικροαστούς, που οριστικά τους πρόδωσε. Ότι η πρόβλεψη μας αντιστοιχεί στην πραγματικότητα, θα το δει και θα πειστεί κόβε συνειδητός εργάτης από τώρα και ύστερα από τα (δια τα γεγονότα και την καθημερινή του πείρα Νέες εκλογές θα φέρουνε στους ριζοσπάστες ήττες. Στρώματα, το ένα ύστερα από το άλλο θα χωριστούν απ' αυτούς, οι λαϊκές μάζες από τα κάτω, οι ομάδες των τρομαγμένων αρίβιστων από τα πάνω. Αποστασίες, σχίσματα και προδοσίες θα ακολουθήσουν αδιάκοπα. Καμία μανούβρα και κανένα μπλοκ δε θα σώσει το ριζοσπαστικά κόμμα θα παρασύρει μαζί του στο βάραθρο και το «κόμμα» των Ρενοντέλ-Ντεά και Σία.

Ο θάνατος του Ριζοσπαστικού κόμματος είναι μια φυσική και αναπότρε-πτη συνέπεια από το όπ η αστική κοινωνία δε μπορεί πια να υπερνικήσει τις δυσκολίες της με τις λεγόμενες δημοκρατικές μέθοδες. Το σχίσμα ανάμε-σα στη βάση της μικρομπουρζουαζίας και στην κορυφή είναι αναπόφευκτο.

Αυτό όμως καθόλου δε σημαίνει ότι οι μάζες που ακολουθούν το ριζοσπαστισμό θα ρίξουνε δίχως άλλο πς ελπίδες τους στο φασισμό.

Βέβαια ένα τμήμα από τη νεολαία των μεσαίων τάξεων, εκείνο που περισσότερο έχει χάσει το ηθικό του, το πιο ξεπεσμένο και άπληστο, έκανε κιόλας την εκλογή του πηγαίνοντας με το φασισμό. Απ' αυτή τη δεξαμενή προπάντων βγαίνουνε οι φασιστικές συμμορίες. Οι δυσκίνητες όμως μάζες των πόλεων και των χωριών δεν έκαναν ακόμα την εκλογή τους. Διστάζουν μπροστά σε μια μεγάλη απόφαση. Ακριβώς επειδή διστάζουν, εξακολου-θούν ακόμα, μα δίχως Εμπιστοσύνη, να ψηφίζουν τους ριζοσπάστες. Η κατάσταση αυτή όμως του δισταγμού, της αναποφασιστικότητας δε θα βαστάξει χρόνια, αλλά μόνο λίγους μήνες. Η πολιτική εξέλιξη θα

πάρει την περίοδο που έρχεται ρυθμό πυρετικό. Η μικρομπουρζουαζία τότε μόνο θα αποκρούσει τη δημαγωγία του φασισμού, όταν πιστέψει στην πραγματικότητα ενός άλλου δρόμου. Ο άλλος όμως δρόμος είναι ο δρόμος της προλεταριακής επανάστασης.

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΩΣ ΟΙ ΜΙΚΡΟΑΣΤΟΙ ΦΟΒΟΥΝΤΑΙ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ;

Ανθρωποι της κοινοβουλευτικής ρουτίνας που νομίζουν πως ξέρουν το λαό, συνηθίζουν να λένε κάθε τόσο: *“Δεν πρέπει να τρομάζουμε τις μεσαίες τάξεις με την επανάσταση. Σ’ αυτές δεν αρέσουν τα άκρα”*. Με τη γενική αυτή μορφή η βεβαίωση είναι απόλυτα εσφαλμένη. Φυσικά ο μικροϊδιοκτήτης αγαπάει την τάξη. Όσο καιρό οι δουλειές του πάνε καλά και όσο ελπίζει πως θα πάνε καλύτερα. Όταν όμως χαθεί αυτό το πνεύμα, ο μικροαστός εύκολα εξαγριώνεται και είναι έτοιμος να καταφύγει στα πιο ακραία μέτρα. Αν δεν ήταν έτσι, τότε θα μπορούσε να ανατρέψει το δημοκρατικό κράτος και να οδηγήσει το φασισμό στην Ιταλία και στη Γερμανία; Στο φασισμό οι απελπισμένοι μικροαστοί βλέπουν πρώτα απ’ όλα μια μαχητική δύναμη ενάντια στο μεγάλο κεφάλαιο και πιστεύουν πως, αντίθετα με τα εργατικά κόμματα που μόνο λόγια είναι, ο φασισμός θα χρησιμοποιήσει τις γροθιές για να φέρει στην κοινωνία περισσότερη «δικαιοσύνη». Ο χωρικός και ο μικρο-βιοτέχνης είναι, με το δικό τους τρόπο, ρεαλιστές, καταλαβαίνουν ότι δίχως γροθιές δε μπορεί να γίνει τίποτα.

Είναι ψέμα, τρεις φορές ψέμα, να λένε ότι η σημερινή μικρομπουρζουαζία δεν πάει στα εργατικά κόμματα, γιατί φοβάται τα «μέτρα των άκρων». Η κατώτερη μικρομπουρζουαζία, οι μεγάλες της μάζες, απκρίζουν τα εργατικά κόμματα μόνο σαν κοινοβουλευτικές μηχανές, δεν πιστεύουν στη δύναμη των εργατικών κομμάτων, δεν πιστεύουν ότι είναι ικανά να αγωνιστούν τούτη τη φορά, ότι είναι έτοιμα να τραβήξουν την πάλη ως το τέλος.

Και άμα τα πράγματα είναι έτσι, αξίζει τον κόπο να αντικαταστήσουμε το ριζοσπαστισμό με τους κοινοβουλευτικούς του συνάδελφους της αριστεράς; Να πως αισθάνεται ο μισοαπαλλοτριωμένος, καταστραμμένος και εξεγερμένος ιδιοκτήτης. Δίχως να νιώσουμε αυτή τη ψυχολογία των χωρικών, των μικροεπαγγελματιών, των ιδιωτικών υπάλληλων, των κατωτέρων δημοσίων υπαλλήλων κτλ. -η ψυχολογία που πηγάζει από την κοινωνική κρίση- δε μπορούμε να επεξεργαστούμε μια σωστή πολιτική.

Η μικρομπουρζουαζία είναι οικονομικά εξαρτημένη και πολιτικά τεμαχισμένη. Γι’ αυτό το λόγο δε μπορεί να έχει μια δική της πολιτική. Χρειάζεται έναν «αρχηγό» που να της εμπνέει εμπιστοσύνη. Αυτόν τον ατομικό ή συλλογικό αρχηγό, δηλαδή μια προσωπικότητα ή ένα κόμμα, μπορεί να της το δώσει η μια ή η άλλη από τις βασικές τάξεις, είτε η μεγάλη μπουρζουαζία είτε το προλεταριάτο. Ο φασισμός ενώνει και εξοπλίζει τις διασκορπισμένες μάζες. Τα μαχητικά του αποσπάσματα ο φασισμός τα φτιάχνει από «ανθρώπινη σκόνη». Έτσι δίνει στη μικρομπουρζουαζία την αυταπάτη ότι είναι μια δύναμη ανεξάρτητη. Αρχίζει κι αυτή να φαντάζεται πως θα κυβερνήσει πραγματικά το κράτος. Δεν είναι καθόλου καταπληχτικό να ανεβαίνουν στο κεφάλι της τέτοιες ελπίδες και αυταπάτες.

Μα η μικρομπουρζουαζία μπορεί να βρει έναν αρχηγό στο πρόσωπο του προλεταριάτου. Αυτό το έδειξε στη Ρωσία, ως ένα βαθμό στην Ισπανία. Έτεινε για κει στην Ιταλία, στη Γερμανία και στην Αυστρία. Μα το κόμμα του προλεταριάτου δε στάθηκε στο ύψος της ιστορικής του αποστολής. Για να τραβήξει κοντά του τη μικρομπουρζουαζία το προλεταριάτο, πρέπει να κατακτήσει την εμπιστοσύνη της. Και για να το πετύχει αυτό, πρέπει να έχει το ίδιο εμπιστοσύνη στη δύναμή του. Πρέπει να έχει ένα ξάστερο πρόγραμμα δράσης και να είναι έτοιμο να αγωνιστεί για την εξουσία με όλα τα μέσα που υπάρχουν. Οργανωμένο από το επαναστατικό του κόμμα και έτοιμο για μια αποφασιστική και αλύπητη πάλη, το προλεταριάτο λέει στους χωρικούς και στους βιοπαλαιστές της πόλης: *«Αγωνίζομαι για την εξουσία. Να το πρόγραμμά μου. Είμαι έτοιμος να συνεννοηθώ μαζί σας για μεταβολές σ’ αυτό το πρόγραμμα. Τη βία θα την χρησιμοποιήσω μονάχα ενάντια στο μεγάλο κεφάλαιο και τους λακέδες του. Μαζί με σας όμως, που είσαστε εργαζόμενοι, θέλω να κλείσω μια συμμαχία πάνω στη βάση ενός ορισμένου προγράμματος»*.

Μια τέτοια γλώσσα ο χωρικός θα την καταλάβει. Πρέπει μόνο να έχει εμπιστοσύνη στην ικανότητα του προλεταριάτου να πάρει την εξουσία. Λοιπόν για να γίνει αυτό, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε το ενιαίο μέτωπο από κάθε διφορούμενη και αμφίβολη έννοια, από κάθε αναποφασιστικότητα, από φράσης κούφιας. Πρέπει να νοιώσουμε την κατάσταση και να μπούμε

σοβαρά στο δρόμο τον επαναστατικό.

ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΕΣ ΘΑ ΗΤΑΝ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΜΕΣΑΙΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

Ο Ρενοντέλ, ο Φροσάρ και οι όμοιοί του φαντάζονται σοβαρά ότι μια συμμαχία με τους ριζοσπάστες είναι συμμαχία με τις «μεσαίες τάξεις» και άρα ένας φραγμός ενάντια στο φασισμό. Οι άνθρωποι αυτοί δε βλέπουν άλλο τίποτα έξω από κοινοβουλευτικές σκιές. Αγνοούν την πραγματική εξέλιξη των μαζών και στρέφονται στο Ριζοσπαστικό Κόμμα, όσο ζει ακόμα, ενώ αυτό, στο αναμεταξύ, τους έχει γυρίσει τα οπίσθια. Σκέφτονται πως σε μια εποχή μεγάλης κοινωνικής κρίσης, τη συμμαχία των τάξεων που έχουν μπει σε κίνηση μπορεί να την αντικαταστήσει ένα μπλοκ με μια κοινοβουλευτική κλίκα, ρεζιλεμένη και καταδικασμένη να εξαφανιστεί. Μια αληθινή συμμαχία του προλεταριάτου με τις μεσαίες τάξεις είναι ζήτημα όχι κοινοβουλευτικής στατικής, αλλά επαναστατικής δυναμικής. Τη συμμαχία αυτή πρέπει να τη δημιουργήσουμε, να τη σφυρηλατήσουμε μέσα στην πάλη.

Όλη η ουσία της τωρινής κατάστασης βρίσκεται στο ότι οι απελπισμένοι μικροαστοί αρχίζουν να απελευθερώνονται από το ζυγό της κοινοβουλευτικής πειθαρχίας και από την κηδεμονία της συντηρητικής «ριζοσπαστικής» κλίκας, που πάντα εξαπατούσε το λαό και τώρα τον πρόδωσε οριστικά. Να συμμαχείς με τους ριζοσπάστες μέσα σε μια τέτοια κατάσταση, θα πει ότι καταδικάζεις τον εαυτό σου στην περιφρόνηση των μαζών και ότι σπρώχνεις τους μικροαστούς στην αγκαλιά του φασισμού σα μοναδικό τους σωτήρα.

Το εργατικό κόμμα πρέπει όχι ν' ασχοληθεί με μια απελπισμένη απόπειρα να σώσει το κόμμα των χρεοκοπημένων. Αντίθετα, οφείλει με όλες τις δυνάμεις του να επιταχύνει την πορεία της χειραφέτησης των μαζών από την επιρροή του ριζοσπαστισμού. Όσο πιο μεγάλο ζήλο και πιο μεγάλη τόλμη θα βάλει για να κάνει αυτή τη δουλειά, άλλο τόσο θα προετοιμάσει αληθινά και γοργά τη συμμαχία της εργατικής τάξης με τη μικρομπουρζουαζία. Τις τάξεις πρέπει να τις παίρνουμε στην κίνησή τους. Πρέπει να πάμε μπροστά τους, όχι στην ουρά τους. Η ιστορία τώρα είναι γοργοκίνητη. Αλίμονο σ' όποιον στέκα στη θέση του!

Όταν ο Φροσάρ αρνείται στο Σοσιαλιστικό Κόμμα το δικαίωμα, να εξασθενίσει, αν διαλύσει το Ριζοσπαστικό Κόμμα, ενεργεί σαν συντηρητικός ριζοσπάστης, και όχι σαν σοσιαλιστής. Δικαίωμα ιστορικής ύπαρξης έχει μόνο το κόμμα που πιστεύει στο πρόγραμμά του και προσπαθεί να συγκεντρώσει όλο το λαό κάτω από τη σημαία του. Αν δεν το κάνει αυτό, δεν είναι ένα κόμμα ιστορικό, αλλά μια κοινοβουλευτική φατρία, μια κλίκα από καριερίστες. Όχι μόνο δικαίωμα, αλλά και καθήκον είναι του κόμματος του προλεταριάτου να απελευθερώσει τις εργαζόμενες μάζες από την ολέθρια επιρροή της μπουρζουαζίας. Αυτό το ιστορικό έργο αποχτάει σήμερα ιδιαίτερη οξύτητα, γιατί οι ριζοσπάστες προσπαθούν περισσότερο από κάθε άλλη φορά να σκεπάσουν τη δουλειά της αντίδρασης, αποκοιμίζονται και εξαπατούν το λαό προετοιμάζοντας έτσι τη νίκη του φασισμού. Οι ριζοσπάστες της αριστεράς; Αλλά κι αυτοί συνθηκολογούν με τον Εριό με τον ίδιο ολέθριο τύπο που και ο Εριό συνθηκολογεί με τον Ταρντιέ.

Ο Φροσάρ θέλει να ελπίζει πως η συμμαχία των σοσιαλιστών με τους ριζοσπάστες θα καταλήξει σε μια κυβέρνηση «αριστερή», που θα διαλύσει τις φασιστικές οργανώσεις και θα σώσει τη δημοκρατία. Είναι δύσκολο να φανταστούμε πιο τερατουργηματικό αμάλγαμα από δημοκρατικές αυταπάτες και αστυνομικό κυνισμό, όταν εμείς λέμε- και πιο κάτω θα μιλήσουμε πλατύτερα- ότι χρειάζεται μια λαϊκή πολιτοφυλακή (Milice de peuple), ο Φροσάρ και οι όμοιοι του απαντούν: «Το φασισμό πρέπει να τον πολεμήσουμε όχι με φυσικά αλλά με ιδεολογικά μέσα». Όταν λέμε: Μόνο μια τολμηρή κινητοποίηση των μαζών, που μπορεί να γίνει μόνο με μια πάλη ενάντια στο ριζοσπα-στισμό, είναι ικανή να υποσκάψει το έδαφος κάτω από τα πόδια του φασισμού, τότε οι ίδιοι πάλι άνθρωποι μας απαντούν: «Όχι, το μόνο που μπορεί να μας σώσει είναι η αστυνομία της κυβέρνησης Νταλαντιέ-Φροσάρ».

Αξιοδάκρυτες ασυναρτησίες! Οι ριζοσπάστες την είχαν την εξουσία, και αν δέχτηκαν να την αφήσουν στο Ντουμέργκ, δεν το έκαναν επειδή τους έλειπε η βοήθεια του Φροσάρ, αλλά γιατί φοβόντουσαν το φασισμό, γιατί φοβόντουσαν τη μεγάλη μπουρζουαζία που τους απειλούσε με τα ξουράφια των βασιλικών, γιατί φοβόντουσαν ακόμα πιο πολύ το προλεταριάτο που άρχισε να ξεσηκώνεται ενάντια, στο φασισμό. Και το αποκορύφωμα του σκανδάλου, σα θυμηθούμε πως ο

ίδιος ο Φροσάρ ήταν εκείνος που τρομαγμένος από την τρομάρα των ριζοσπαστών, συμβούλεψε τον Νταλαντιέ να συνθηκολογήσει!

Αν δεχτούμε για μια στιγμή – υπόθεση ολοφάνερα απίθανη- ότι οι ριζοσπάστες συμφωνούν να σπάσουν τη συμμαχία με το Ντουμέργκ για να συμμαχήσουν με το Φροσάρ, οι φασιστικές συμμορίες, τη φορά αυτή με την άμεση συνεργασία της αστυνομίας, θα κατέβαιναν τρεις φορές πιο πολυάριθμες στο δρόμο, ενώ οι ριζοσπάστες μαζί με το Φροσάρ θα χωνόντουσαν κάτω από τα τραπέζια ή θα τρέχανε να κρυφτούν στις πιο μυστικές γωνιές των υπουργείων τους. Ας κάνουμε όμως μια άλλη ακόμα πιο φανταστική υπόθεση: η αστυνομία των Νταλαντέ-Φροσάρ «αφοπλίζει» τους φασίστες. Μήπως αυτό λύνει το ζήτημα, Και ποιός τότε θα αφοπλίσει την ίδια την αστυνομία που με το δεξί της χέρι θα ξαναδώ στους φασίστες όπ τους πήρε με το αριστερό, Η κωμωδία των αφοπλισμού απ' την αστυνομία το μόνο που θα έκανε θα ήταν να δώσει ακόμα μεγαλύτερο κύρος στους φασίστες, σαν ανθρώπους που πολεμούν το καπιταλιστικό κράτος Τα χτυπήματα ενάντια στις φασιστικές συμμορίες δεν μπορεί να είναι πραγματικά παρά μόνο στο μέτρο που οι συμμορίες αυτές απομονώνονται μαζί πολιτικά.

Ωστόσο η κυβέρνηση Νταλαντέ-Φροσάρ δε θα έδινε τίποτα ούτε στους εργάτες ούτε στις μικροαστικές μάζες, γιατί δε θα μπορούσε να προσβάλει ης βάσεις της ατομικής ιδιοκτησίας. Και δίχως απαλλοτρίωση των τραπεζών, των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων, των βασικών βιομηχανιών, των μεταφορών, δίχως μονοπώλιο του εξωτερικού εμπορίου και δίχως μια σειρά άλλα μέτρα ριζικά, είναι απόλυτα αδύνατο να βοηθήσουμε το χωρικό, το μικροεπαγγελματία, το μικρέμπορο. Με την παθητικότητά της, την αδυναμία της, την ψευτιά της, η κυβέρνηση Νταλαντιέ-Φροσάρ θα προκαλούσε μια τρικυμία εξέγερση μέσα στους μικροαστούς και θα τους έσπρωχνε οριστι-κά στο δρόμο του φασισμού, εάν... εάν μπορούσε να γίνει μια τέτοια κυβέρ-νηση. Πρέπει ωστόσο να αναγνωρίσουμε ότι ο Φροσάρ δεν είναι μόνος. Την ίδια μέρα (24 Οκτώβρη) που ο μετριοπαθής Ζιρομσκι έγραφε στο Ποπυλερ (εφημερίδα του Σοσιαλιστικού Κόμματος Γαλλίας) ενάντια στην απόπειρα του Φροσάρ να αναστήσει τον παλιό συνασπισμό σοσιαλιστών και ριζοσπαστών, ο Κασέν (διευθυντής της Ουμανιτέ, εφημερίδας του ΚΚΓ) υπεράσπιζε από ης στήλες της Ουμανιτέ την ιδέα ενός μπλοκ ριζοσπαστών και σοσιαλιστών. Αυτός ο Κασέν χαιρέχζε με ενθουσιασμό το ότι οι ριζοσπάστες είχαν ταχθεί υπέρ του «αφοπλισμού» των φασιστών. Η αλήθεια είναι πως οι ριζοσπάστες ζήτησαν τον αφοπλισμό όλων, μαζί και των εργατικών οργανώσεων. Η αλήθεια είναι πως στα χέρια του βονα- παρπιστικού κράτους, ένα τέτοιο μέτρο θα στρεφόταν προ πάντων ενάντια στους εργάτες. Όπως είναι επίσης αλήθεια ότι οι «αφοπλισμένοι» φασίστες θα έπαιρναν την άλλη μέρα τα διπλάσια όπλα, όχι χωρίς τη βοήθεια της αστυνομίας. Γιατί, όμως, να στεναχωριόμαστε κάνοντας θλιβερές σκέψεις; Κάθε άνθρωπος έχει ανάγκη να ελπίζει. Έτσι και ο Κασέν ακολουθεί τα χνάρια του Βελς και του Όττο Μπάουερ (αρχηγοί του γερμανικού και του αυστριακού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος), που και αυτοί στον καιρό τους περίμεναν τον αφοπλισμό από την αστυνομία του Μπρύνινγκ και του Ντόλ φους. Κάνοντας στροφή 180 μοιρών, ο Κασέν ταυτίζει τους ριζοσπάστες με τις μεσαίες τάξεις. Τους καταπιεζόμενους χωρικούς τους βλέπει μόνο μέσα από το πρίσμα του ριζοσπαστισμού. Τη συμμαχία με τους εργαζόμενους μικροϊδιοκτήτες τη φαντάζεται μονάχα με τη μορφή ενός μπλοκ μαζί με τους κοινοβουλευτικούς κομπιναδόρους που αρχίζουν επί τέλους να χάνουν την εμπιστοσύνη των μικροϊδιοκτητών. Αντί να καλλιεργεί και να υποδαυλίζει την εξέγερση που άρχισε μέσα στο χωρικό και στο μικροβιοτέχνη ενάντια στους «δημοκρατικούς» εκμεταλλευτές και αντί να κατευθύνει την εξέγερση αυτή στο δρόμο μιας συμμαχίας με το προλεταριάτο, ο Κασέν φροντίζει να υποστηρίξει τους χρεοκοπημένους ριζοσπάστες με το κύρος του «κοινού μετώπου» και έτσι να σπρώξει την εξέγερση της μικρομπουρζουαζίας, που παθαίνει την πιο μεγάλη εκμετάλλευση, στο δρόμο του φασισμού.

Η θεωρητική νωθρότητα εκδικιέται πάντοτε με σκληρό τρόπο στη σφαίρα της επαναστατικής πολιτικής. Ο «αντιφασισμός» καθώς και ο φασισμός δεν είναι για τους σταλινικούς συγκεκριμένες έννοιες, αλλά δύο άδεια σακιά όπου χώνουν ότι τους πέφτει στα χέρια. Ο Ντουμέργκ είναι γι' αυτούς φασίστας, όπως πρωτύτερα και ο Νταλαντιέ. Στην πραγματικότητα ο Ντουμέργκ είναι ένας καπιταλιστής εκμεταλλευτής της φασιστικής πτέρυγας των μικροαστών, όπως ο Εριό είναι ένας εκμεταλλευτής της ριζοσπαστικής μικρομπουρζουαζίας. Τώρα τα δύο αυτά συστήματα

συνδυάζονται το ένα με τ' άλλο μέσα στο βοναπαρτιστικό καθεστώς. Ο Ντουμέργκ είναι κι αυτός «αντιφασίστας» με το δικό του τρόπο, γιατί προτιμά μια δικτατορία «ειρηνική», στρατιωτική και οικονομική, του μεγάλου κεφαλαίου αντί για έναν εμφύλιο πόλεμο, που η έκβαση του είναι πάντα αβέβαιη. Από τρομάρα μπρος στο φασισμό και ακόμα περισσότερο μπρος το προλεταριάτο, ο «αντιφασίστας» Νταλαντιέ ενώθηκε με το Ντουμέργκ. Αλλά το καθεστώς του Ντουμέργκ είναι ακατανόητο δίχως να υπάρχουν φασιστικές συμμορίες. Έτσι η στοιχειωδέστερη μαρξιστική ανάλυση αποδεικνύει ότι είναι ολωσδιόλου αβάσιμη η ιδέα της συμμαχίας με τους ριζοσπάστες ενάντια στο φασισμό!

Και πραγματικά, οι ίδιοι οι ριζοσπάστες φροντίζουν να δείξουν έμπρακτα, πόσο φανταστικές και αντιδραστικές είναι οι πολιτικές χίμαιρες του Φροσάρ και του Κασέν.

Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΗΣ

Για να παλέψουμε πρέπει να διατηρήσουμε και να δυναμώσουμε τα μέσα της πάλης: τις οργανώσεις, τον τύπο, πς συγκεντρώσεις κλπ. Όλα αυτά ο φασισμός τα απειλεί άμεσα και έμμεσα. Είναι ακόμα πολύ αδύνατος ν' αρχίσει άμεσα αγώνα για την εξουσία. Μα είναι αρκετά δυνατός για να προ-σπαθήσει να τσακίσει πς εργατικές οργανώσεις κομματιαστά, για να γυμνάσει τις συμμορίες του με πς επιθέσεις αυτές, για να σκορπίσει μέσα σης εργατικές γραμμές την απογοήτευση και τη δυσπιστία σης ίδιες τους ης δυνάμεις.

Ο φασισμός βρίσκει ασυνείδητους βοηθούς στο πρόσωπο όλων εκείνων που λένε ότι η «φυσική πάλη» είναι απαράδεκτη και δίχως αποτέλεσμα, και που ζητάνε απ' το Ντουμέργκ να αποπλίσσει πς φασιστικές φρουρές.

Τίποτα δεν είναι τόσο επικίνδυνο για το προλεταριάτο, ιδίως στις τωρινές περιστάσεις όσο το ζαχαρωμένο δηλητήριο των ψεύτικων ελπίδων. Τίποτα δεν μεγαλώνει τόσο πολύ τη θρασύτητα των φασιστών όσο η νωχελής «ειρηνοφιλία» των εργατικών οργανώσεων. Τίποτα δεν καταστρέφει τόσο πολύ την εμπιστοσύνη των μεσαίων τάξεων στο προλεταριάτο, όσο η παθητική αναμονή και η έλλειψη της θέλησης για πάλη.

Το «Ποπιέρ» και ιδίως η «Ουμανιτέ» γράφουνε κάθε μέρα: *«Το ενιαίο μέτωπο είναι φραγκός ενάντια στο φασισμό», «το ενιαίο μέτωπο δεν θα επιτρέψει», «οι φασίστες δεν θα τολμήσουν»*, και άλλα τέτοια. Αυτά είναι μόνο φράσεις. Πρέπει να πούμε παστρικά στους εργάτες, σοσιαλιστές και κομμουνιστές: Μην επιτρέπεται στους επιπόλαιους και ανεύθυνους δημοσιογράφους και ρήτορες να σας βαυκαλίζουν με φράσεις. Πρόκειται για τα κεφάλια μας και το μέλλον του σοσιαλισμού. Δεν είμαστε εμείς που αρνιόμαστε τη σπουδαιότητα του ενιαίου μετώπου. Το απαιτούσαμε τότε που οι ηγέτες των δύο κομμάτων ήταν εναντίά του. Το ενιαίο μέτωπο ανοίγει τεράστιες δυνατότητες. Μα τίποτε άλλο περισσότερο. Μονάχο του, αυτό καθαυτό το ενιαίο μέτωπο δε λύνει κανένα ζήτημα. Μόνο η πάλη των μαζών αποφασίζει. Το ενιαίο μέτωπο θ' αποδειχτεί μεγάλο πράγμα όταν τα κομμουνιστικά αποσπάσματα θα τρέξουν να βοηθήσουν τα σοσιαλιστικά, και αντίστροφα, σε περίπτωση που θα γινόταν επίθεση από τις φασιστικές συμμορίες στο «Ποπιέρ» ή στην «Ουμανιτέ». Μα για να γίνει αυτό, τα μαχητικά αποσπάσματα του προλεταριάτου πρέπει να υπάρχουν, να εκπαιδευτούν, να γυμναστούν, να οπλιστούν. Αν δεν υπάρχει οργάνωση άμυνας, δηλαδή εργατική πολιτοφυλοκή, μπορούν να γράφουν όσα άρθρα θέλουν σχετικά με την παντοδυναμία του ενιαίου μετώπου, μα οι δυο εφημερίδες θα βρεθούν ανυπεράσπιστες μπροστά στην πρώτη καλά ετοιμασμένη επίθεση των φασιστών.

Θα εξετάσουμε κριτικά τα «επιχειρήματα» και τις «θεωρίες» εκείνων που είναι αντίθετοι με την εργατική πολιτοφυλακή που είναι πολλοί και έχουν με-γάλη επιρροή στα δύο εργατικά κόμματα.

«Εκείνο που μας χρειάζεται είναι η μαζική αυτοάμυνα και όχι η πολιτοφυλακή» μας λένε συχνά. Τι είναι όμως αυτή η «μαζική αυτοάμυνα»; Δίχως μαχητική οργάνωση; Δίχως εξοπλισμό; Δίχως στελέχη ειδικευμένα; Ν' αναθέσουμε στις μάζες τις ανοργάνωτες, τις απροετοίμαστες, τις αφημένες στον εαυτό τους, την άμυνα ενάντια στο φασισμό, θα πει να παίζουμε ένα ρόλο ασύγκριτα πιο άθλιο και τιποτένιο από το ρόλο του Πόντιου Πιλάτου. Όποιος αρνιέται το ρόλο της πολιτοφυλακής αρνιέται το ρόλο της πρωτοπορίας. Τότε τι χρειάζεται το κόμμα; Δίχως την υποστήριξη των μαζών η πολιτοφυλακή δεν είναι τίποτα. Μα δίχως οργανωμένα μαχητικά απόσπασματα η ηρωική μάζα θα τσακιστεί κομματιαστά από τις φασιστικές συμμορίες.

Να αντιτάσσουμε την πολιτοφυλακή στην αυτοάμυνα είναι παραλογισμός. **Η πολιτοφυλακή είναι το όργανο της αυτοάμυνας.**

Όσοι καλούν τους εργάτες να οργανώσουν πολιτοφυλακή, λένε μερικοί αντίπαλοι, που δίχως άλλο δεν είναι πολύ σοβαροί, ούτε πολύ έντιμοι, κάνουν «προβοκάτσια». Αυτό δεν είναι επιχείρημα, παρά βρισιά. Αν η ανάγκη για την άμυνα των εργατικών οργανώσεων βγαίνει μάζα απ' όλη την κατάσταση, πως λοιπόν τότε δε θα καλέσουμε τους εργάτες να δημιουργήσουν πολιτοφυλακές; Ίσως θέλουν να μας πουν ότι η δημιουργία πολιτοφυλάκων «προκαλεί» τις επιθέσεις των φασιστών και τα διωκτικά μέτρα της κυβέρνησης. Τότε αυτό είναι επιχείρημα απόλυτα αντιδραστικό. Ο αστικός φιλελευ-θερισμός πάντα έλεγε στους εργάτες ότι με την ταξική τους πάλη «προκαλούν» την αντίδραση.

Οι μεταρρυθμιστές (ρεφορμιστές) αναμάσησαν την κατηγορία αυτή ενάντια στους μαρξιστές. Οι μενσεβίκοι ενάντια στους μπολσεβίκους. Οι κατηγορίες αυτές τελικά καταλήγουν σε τούτη τη βαθυστόχαστη σκέψη, πως δηλαδή αν οι καταπιεζόμενοι δεν κουνιόντουσαν καθόλου, οι καταπιεστές δε θα ήταν αναγκασμένοι να τους χτυπήσουν. Είναι η φιλοσοφία του Τολστόι και του Γκάντι, καθόλου όμως του Μαρξ και του Λένιν. Αν η Ουμανιτέ θέλει ν' αναπτύξει κι αυτή από τώρα τη διδασκαλία για τη «μη αντίσταση στο κακό με τη βία», πρέπει να πάρει για σύμβολο της όχι το σφυροδρέπανο, το έμβλημα της Οκτωβριανής Επανάστασης, αλλά την ευλαβική κατσίκια που τρέφει τον Γκάντι με το γάλα της.

Μα ο εξοπλισμός των μαζών είναι επίκαιρος μόνο σε μια επαναστατική κα-τάσταση, που δεν υπάρχει ακόμα. Το βαθυστόχαστο αυτό επιχείρημα σημαί-νει ότι οι εργάτες πρέπει ν' αφήσουν να τους δέρνουν μέχρι η κατάσταση να γίνει επαναστατική. Εκείνοι που χθες κήρυχναν την «τρίτη περίοδο» δε θέλουν να δουν εκείνο που έγινε μπροστά στα μάτια τους. Ίσα-ίσα το ζήτημα του εξοπλισμού πραχτικά γεννήθηκε ακριβώς γιατί η «ειρηνική», η ομαδική, η «δημοκρατική» κατάσταση έλειψε και άφησε τη θέση της σε μια κατάσταση ταραγμένη, κρίσιμη, ασταθή, που μπορεί ν' αλλάξει και να γίνει επαναστατική, όπως εξίσου μπορεί να γίνει αντεπαναστατική. Η λύση κρέμεται προπάντων από τούτο: οι προχωρημένοι εργάτες θ' αφήσουν έτσι να τους χτυπήσουν δίχως ν' απαντούν, ή σε κάθε χτύπημα θ' απαντήσουν με δύο χτυπήματα, εμψυχώνοντας ακόμα πιο πολύ τους καταπιεσμένους και ενώνοντάς τους γύρω από το προλεταριάτο. Μια επαναστατική κατάσταση δεν πέφτει από τον ουρανό. Διαμορφώνεται με την ενεργή συμμετοχή της επαναστατικής τάξης και του κόμματος της.

Οι Γάλλοι σταλινικοί καταφεύγουν στο επιχείρημα όπ η πολιτοφυλακή δεν μπόρεσε να σώσει το γερμανικό προλεταριάτο από την ήττα. Χτες ακόμα αρνούνταν κάθε ήττα στη Γερμανία και υποστήριζαν όπ η πολιτική των Γερμανών σταλινικών ήταν σωστή από την αρχή ως το τέλος. Σήμερα βλέπουν όλο το κακό στη γερμανική εργατική πολιτοφυλακή (**Κόκκινο Μέτωπο**). Έτσι, από το ένα λάθος πέφτουν στο αντίθετο, που δεν είναι μικρότερο. Η πολιτοφυλακή δεν λύνει μόνη της το πρόβλημα. **Χρειάζεται μια πολιτική σωστή.** Και η πολιτική των σταλινικών στη Γερμανία («ο σοσιαλφασισμός είναι ο κύριος εχθρός», συνδικαλιστικό σχίσμα, φλερτάρισμα με τον εθνικισμό, πραξικοπηματισμός) οδήγησε μοιραία στην απομόνωση της προλεταριακής πρωτοπορίας και την κατάρρευση της. Με μια στρατηγική που δεν αξίζει τίποτα, καμία πολιτική δε μπορούσε να σώσει την κατάσταση.

Είναι κουταμάρα να λέει κανείς ότι η οργάνωση της πολιτοφυλακής μας τραβάει μονάχη η ίδια στο δρόμο των τυχοδιωχτικών περιπετειών, προκαλεί τον εχθρό, αντικαθιστά την πολιτική πάλι με τη φυσική κλπ. Σε όλες αυτές τις φράσεις δεν υπάρχει τίποτα άλλο έξω από πολιτική δειλία. Η πολιτοφυλακή σα γερή οργάνωση της πρωτοπορίας είναι στην πραγματικότητα το πιο σίγουρο μέσο ενάντια στις τυχοδιωκτικές περιπέτειες, ενάντια σης αυθόρμητες αιματηρές εκρήξεις. Η πολιτοφυλακή είναι ταυτόχρονα το μοναδικό σοβαρό μέσο για να περιορίσουμε στο ελάχιστο τον εμφύλιο πόλεμο που ο φασισμός τον επιβάλλει στο προλεταριάτο. Παρόλο που λείπει η «επαναστατική κατάσταση», φτάνει μόνο να διορθώσουν κάμποσες φορές οι εργάτες με το δικό τους τρόπο τα «παλικάρια» των φασιστικών συμμοριών και τότε η στρατολογία νέων τέτοιων συμμοριών θα γίνει αμέσως ασύγκριτα πιο δύσκολη.

Ενάντια στη μοιρολατρία των γραφειοκρατών

Εδώ όμως οι στρατηγοί μας, μπερδεμένοι μέσα στους ίδιους τους συλλογισμούς τους, μας

προβάλλουν άλλα επιχειρήματα ακόμα πιο καταπληκτικά Διαβάζουμε κατά λέξη «Αν στις πιστολιές των φασιστικών συμμοριών απαντήσουμε με άλλες πιστολιές», γράφει η Ουμανιτέ της 23 Οκτώβρη 1934, «τότε λησμονούμε ότι ο φασισμός είναι γέννημα του καπιταλιστικού καθεστώτος και ότι α εργαζόμενοι ενάντια στο φασισμό επιδιώκουμε να χτυπήσουμε ολόκληρο το σύστημα. Είναι δύσκολο να μαζέψει κανείς σε λίγες γραμμές πιο μεγάλη σύγχυση κι πιο πολλά λάθη. Είναι αδύνατο ν' αμυνθούμε ενάντια στους φασίστες γιατί αυτοί είναι... «γέννημα του καπιταλιστικού καθεστώτος». Αυτό θα πει ότι πρέπει να παραιτηθούμε από κάθε πάλη, γιατί όλα τα σύγχρονα κοινωνικά κακά είναι «γέννημα του καπιταλιστικού συστήματος».

Όταν οι φασίστες σκοτώνουν έναν επαναστάτη ή βάζουν φωτιά στα γραφεία μιας προλεταριακής εφημερίδας, οι εργάτες οφείλουν να διαπιστώσουν φιλοσοφικά: «Α! οι δολοφονίες και οι εμπρησμοί είναι γέννημα του καπιταλιστικού συστήματος», και να πάνε στα σπίτια τους με ήσυχη τη συνείδηση. Την αγωνιστική θεωρία του Μαρξ την αντικατέστησαν με μια μοιρολατρική παράλυση προς όφελος μονάχα του ταξικού εχθρού. Η καταστροφή των μικροαστών είναι, φυσικά γέννημα του καπιταλισμού. Η ανάπτυξη των φασιστικών συμμοριών είναι με τη σειρά της γέννημα της καταστροφής των μικροαστών. Μα από την άλλη μεριά το μέγαλωμα της δυστυχίας και της εξέγερσης του προλεταριάτου είναι κι αυτό γέννημα του καπι-ταλισμού. κι η πολιτοφυλακή, πάλι κι αυτή με τη σειρά της γέννημα της όξυνσης των μαζικών αγώνων. Πώς λοιπόν για τους «μαρξιστές» της Ουμανιτέ οι φασιστικές συμμορίες είναι νόμιμο τέκνο του καπιταλισμού, ενώ η εργατική πολιτοφυλακή είναι το παράνομο τέκνο των... τροτσκιστών; Σίγουρα, είναι αδύνατο να καταλάβει κανείς κάτι απ' όλα αυτά.

Πρέπει, μας λένε, να επιδιώκουμε να χτυπήσουμε ολόκληρο το «σύστημα». Πώς; Πάνω από τα κεφάλια των ανθρώπινων όντων; Μα ωστόσο οι φασίστες στις διάφορες χώρες άρχισαν με πιστολιές και τελείωσαν με την καταστροφή όλου του «συστήματος» των εργατικών οργανώσεων. Πώς λοιπόν να σταματήσουμε αλλιώς την ένοπλη επίθεση του εχθρού, παρά μόνο με μια ένοπλη άμυνα, για να περάσουμε ύστερα και εμείς με τη σειρά μας στην επίθεση;

Είναι αλήθεια, η Ουμανιτέ δέχεται τώρα στα λόγια την άμυνα, αλλά μόνο σα «μαζική αυτοάμυνα». Η πολιτοφυλακή είναι βλαβερή, γιατί, βλέπεις, κόβει από τις μάζες τα μαχητικά αποσπάσματα. Μα γιατί λοιπόν στους φασιστές υπάρχουν ανεξάρτητα ένοπλα αποσπάσματα που δεν κόβονται από τις ανπδρασπικές μάζες. αλλά. αντίθετα, με τις καλά οργανωμένες επιθέσεις τους ανυψώνουν το θάρρος της μάζας και δυναμώνουν την τόλμη τους; Μήπως τάχα η προλεταριακή μάζα στις μαχητικές της ικανότητες είναι κατώτερη από την ξεπεσμένη μικρομπουρζουαζία;

Όχι άοπλες ομάδες αυτοάμυνας

Συγχυσμένη ολότελα η Ουμανιτέ αρχίζει να διστάζει: να που τώρα δέχεται πως η μαζική αυτοάμυνα έχει ανάγκη να δημιουργήσει ης δικές της «ομάδες αυτοάμυνας». Αντί για την πολιτοφυλακή που απορρίφθηκε, ζητάν τώρα ειδικές ομάδες, αποσπάσματα. Στην πρώτη ματιά φαίνεται πως η δια-φορά είναι μόνο στο όνομα. Βεβαίως και το όνομα που προτείνει η Ουμανιτέ δεν αξίζει κι αυτό τίποτα. Μπορεί να μιλάμε για «μαζική αυτοάμυνα», μα δε μπορεί να γίνεται λόγος για «ομάδες αυτοάμυνας», γιατί οι ομάδες έχουν σκοπό να υπερασπίσουν όχι τον εαυτό τους, αλλά τις εργατικές οργανώσεις. Δεν πρόκειται όμως φυσικά για το όνομα.

«Οι ομάδες “αυτοάμυνας” πρέπει, σύμφωνα με την γνώμη της Ουμανιτέ. να παραιτηθούν από τη χρησιμοποίηση των όπλων, για να μην πέσουν στον τυχοδιωκτικό πραξικοπηματισμό». Οι φρόνιμοι αυτοί μεταχειρίζονται την εργατική τάξη σαν κανένα παιδάκι που δεν πρέπει να του αφήσουν ένα ξουράφι στα χέρια. Άλλωστε, καθώς ξέρουμε, τα ξουράφια είναι μονοπώλιο των βασιλικών «Καμένο ντι Ροά», που μιας και είναι νόμιμα «γεννήματα το καπιταλισμού» ανέτρεψαν με τα ξουράφια το «σύστημα» της δημοκρατίας. Πως, ωστόσο, οι «ομάδες αυτοάμυνας» θα αμυνθούν ενάντια στα φασιστικά πιστόλια; «Ιδεολογικά», φυσικά. Με άλλα λόγια: το μόνο που τους μένει είναι να πάνε να κρυφτούν. Μην έχοντας στα χέρια τους εκείνο που χρειά-ζεται. θα ζητήσουν την “αυτοάμυνα” στα πόδια τους. Και οι φασίστες σ' αυ-τά το διάστημα θα είναι ελεύθεροι να λεηλατήσουν τις εργατικές οργάνω-σης Το προλεταριάτο θα πάθει μια τρομερή ήττα. μα για αντάλλαγμα δε θα κατηγορηθεί για πραξικοπηματισμό. Αηδία και περιφρόνηση, να τι προκαλεί η άνανδρη αυτή φλυαρία που γίνεται κάτω από τη σημαία του “μπολσεβικισμού”!

Από τον τυχοδιωκτισμό της 3ης περιόδου στον τωρινό καιροσκοπισμό

Από τον καιρό ακόμα της συχωρεμένης «τρίτης περιόδου» όταν οι στρατηγοί της Ουμανιτέ είχαν προσβληθεί από τι παραλήρημα των «οδοφραγμάτων», «κατελάμβαναν» κάθε μέρα τους δρόμους και μεταχειρίζονταν σα «σοσιαλφασίστες» όλους όσους δεν παραδέχονταν αυτούς τους εξοφρενι σμούς, εμείς προλέγαμε: *«Μόλις οι άνθρωποι αυτοί θα κάψουνε την άκρη του δακτύλου τους, θα γίνουν οι χειρότεροι οπορτουνιστές»*. Η πρόβλεψη επαληθεύτηκε τώρα πέρα για πέρα. Την ίδια στιγμή που δυναμώνει το σοσιαλιστικό κόμμα και που μεγαλώνει η κίνηση για την πολιτοφυλακή, οι ηγέτες του κόμματος που το λένε κομμουνιστικό τρέχουνε να ρίξουν νερό στη φωτιά για να κρυώσουν τη διάθεση των προχωρημένων εργατών που πάνε να σχηματιστούν σε μαχητικές φάλαγγες. Μπορεί να φανταστεί κανείς δουλειά πιο ολέθρια και πιο αποσυνθετική;

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗ (MILICE)

Μέσα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα ακούμε κάποτε την ακόλουθη αντίρρηση: *«Πρέπει να κάνουμε την πολιτοφυλακή, μα δεν είναι ανάγκη να το λέμε ανοιχτό»*. Όσο για τους συντρόφους εκείνους που νοιάζονται να κρύψουν από ενοχλητικά αυτιά και μάτια την πρακτική μεριά της υπόθεσης, αυτούς πρέπει μόνο να τους συγχαρούμε.

Είναι όμως υπερβολική αφέλεια να νομίσουμε πως μπορούμε να δημιουργήσουμε τη λαϊκή πολιτοφυλακή ανεπαίσθητα, μυστικά, μέσα σε τέσσερις τοίχους. Μας χρειάζονται δεκάδες και αργότερα εκατοντάδες χιλιάδες μαχητές. Αυτοί θα έρθουν μόνο όταν εκατομμύρια εργάτες και εργάτριες, και πίσω απ' αυτούς και οι χωρικοί ακόμα, νοιώσουν την ανάγκη της πολιτοφυλακής και δημιουργήσουν γύρω από τους εθελοντές μια ατμόσφαιρα φλογερής συμπάθειας και ενεργής υποστήριξης. Με συνωμοτικό τρόπο πρέπει να σκεπαστεί η τεχνική μόνο μεριά της υπόθεσης. Όσο όμως για την πολιτική εκστρατεία αυτή πρέπει να την αναπτύξουμε ανοιχτό, σας συγκεντρώσεις, στα εργοστάσια, στους δρόμους, στις δημόσιες πλατείες.

Οι βασικές δυνάμεις της πολιτοφυλακής πρέπει να είναι εργοστασιακοί εργάτες συγκεντρωμένοι στον τόπο εργασίας τους, γνωρίζονται ανάμεσά τους και μπορούν να προστατέψουν τα μαχητικά τους αποσπάσματα από τις προβοκάτσες των πρακτόρων του εχθρού πιο εύκολα και πιο σίγουρα και από τους πιο σπουδαίους γραφειοκράτες. Συνωμοτικά επιτελεία δίχως ανοιχτή κινητοποίηση των μαζών θα μείνουν κρεμασμένα στον αέρα τη σπυγή του κινδύνου. Πρέπει όλες οι εργατικές οργανώσεις να μπουνέ σε κίνηση. Στο ζήτημα αυτό δε μπορεί να χωρέσει διάκριση ανάμεσα στα εργατικά κόμματα και τα συνδικάτα. Δίνοντας τα χέρια ο ένας στον άλλο οφείλουνε να κινητοποιήσουν τις μάζες. Τότε θα είναι ολότελα εξασφαλισμένη η επιτυχία της εργατικής πολιτοφυλακής.

Μα από πού θα πάρουν οι εργάτες όπλα; αντιτάσσουν οι σταθεροί «ρεαλιστές», δηλαδή οι τρομαγμένοι φιλισταίοι. Ο ταξικός εχθρός έχει όπλα, κα-νόνια, τανκς, ασφυξιογόνα αέρια, αεροπλάνα. Οι εργάτες έχουν κάμποσες εκατοντάδες πιστόλια και σουγιάδες.

Μέσα σ' αυτή την αντίρρηση είναι όλα μαζεμένα με τρόπο που να τρομάζουν τους εργάτες. Από τη μία μεριά οι σοφοί μας ταυτίζουν τον εξοπλισμό των φασιστών με τον εξοπλισμό του κράτους. Από την άλλη απευθύνονται στο κράτος ζητώντας του ν' αποπλίσει τους φασίστες. Σπουδαία λογική! Πραγματικά η θέση τους είναι και στις δύο περιπτώσεις εσφαλμένη. Στη Γαλλία οι φασίστες είναι ακόμα μακριά από το να καταλάβουν το Κράτος. Στις 6 Φλεβάρη συγκρούστηκαν ένοπλα με την αστυνομία τους Κράτους. Γι' αυτό το λόγο θα ήταν λάθος να μιλάμε για κανόνια και για τανκς, όταν πρόκειται τώρα **άμεσα** για ένοπλη πάλη με τους φασίστες. Οι φασίστες βέβαια είναι πιο πλούσιοι από μας, και τους είναι πιο εύκολο να αγοράζουν όπλα. Μα οι εργάτες είναι πιο πολλοί, πιο αποφασισμένοι, πιο αφοσιωμένοι, τουλάχιστον όταν αισθάνονται δίπλα τους μια γερή επαναστατική διεύθυνση. Ανάμεσα στις άλλες πηγές, οι εργάτες μπορούν να εξοπλιστούν σε βάρος των φασιστών, αποπλίζοντάς τους συστηματικά.

Αυτό είναι σήμερα μια από τις πιο σοβαρές μορφές πάλης με το φασισμό. Όταν τα οπλοστάσια των εργατών θ' αρχίσουν να γεμίζουν σε βάρος των φασιστικών αποθηκών, οι τράπεζες και τα τραπεζοθήματα θα σκέφτονται πολύ όταν πρόκειται για χρηματοδότηση του εξοπλισμού των δολοφονικών τους φρουρών. Μπορούμε μάλιστα να δεχτούμε ότι σε μια τέτοια περίπτωση **-μόνο όμως σ' αυτή-** οι αρχές θα ανησυχήσουν και θ' αρχίσουν πραγματικά να εμποδίζουν τον εξοπλισμό των φασιστών για να μη δημιουργηθεί έτσι μια συμπληρωματική πηγή για τον

εξοπλισμό των εργατών. Από πολλά χρόνια ξέρουμε όπ μονάχα μια επαναστατική τακτική γεννάει σαν επακόλουθο αποτέλεσμα, «μεταρρυθμίσεις», ή κυβερνητικές παραχωρήσεις.

Πώς όμως να αφοπλίσουμε τους φασίστες; Φυσικά αυτό δε μπορεί να γίνει αποκλειστικά και μόνο με άρθρα σπς εφημερίδες. Πρέπει να δημιουργήσουμε μαχητικά σώματα. Πρέπει να δημιουργήσουμε επιτελεία πολιτοφυλακής Χιλιάδες πρόθυμοι βοηθοί και πληροφοριοδότες θα έλθουν απ' όλες τις μεριές να μάθουν πως η δουλειά οργανώνεται σοβαρά από μας. Χρειάζεται προλεταριακή θέληση για δράση¹.

Τα όπλα όμως των φασιστών δεν είναι βέβαια η μοναδική πηγη. Στη Γαλλία υπάρχει πάνω από ένα εκατομμύριο οργανωμένοι εργάτες Γενικά αν πάρουμε το πράγμα είναι λίγοι. Μα φτάνουν και με το παραπάνω για ν' αρχίσει, ο σχηματισμός της εργατικής πολιτοφυλακής. Αν τα κόμματα και τα συνδικάτα όπλιζαν το ένα δέκατο μονάχα από τα μέλη τους. θα είχαμε κιόλας μια πολιτοφυλακή από 100.000 άντρες. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο αριθμός των εθελοντών την άλλη μέρα από την πρόσκληση του Ενιαίου Μετώπου για την πολιτοφυλακή, θα ξεπερνούσε πολύ τον αριθμό αυτό. Οι εισφορές των κομμάτων και των συνδικάτων, οι έρανοι και οι συνδρομές θα έδιναν τη δυνατότητα να εξασφαλιστούν μέσα σ' ένα ή δύο μήνες όπλα για 100000 είτε 200000 πολεμιστές. Τότε τα φασιστικά καθάρματα θα έβαζαν αμέσως την ουρά κάτω απ' τα σκέλια. Όλη η προοπτική για την κατοπινή εξέλιξη θα γινόταν ασύγκριτα πιο ευνοϊκή.

Όποιοι φέρνουν σαν επιχείρημα την έλλειψη όπλων και άλλες αντικειμενικές αιτίες για να εξηγήσουν γιατί ίσα με τώρα δεν άρχισε ο σχηματισμός της πολιτοφυλακής. αυτοί ξεγελούν τον εαυτό τους και τους άλλους. Το κυριότερο εμπόδιο, το μοναδικό εμπόδιο μπορούμε να πούμε, έχει τη ρίζα του στο συντηρητικό και παθητικό χαρακτήρα εκείνων που διευθύνουν τις εργατικές οργανώσεις. Οι ηγέτες είναι σκεπτικιστές και δεν πιστεύουν στη δύναμη του προλεταριάτου. Στηρίζουν τις ελπίδες τους σε κάθε λογής θαύματα από τα πάνω, αντί να δώσουν μια επαναστατική διέξοδο στην ενεργητικότητα από τα κάτω. Οι συνειδητοί εργάτες πρέπει να εξαναγκάσουν τους αρχηγούς τους να τραβήξουν αμέσως στη δημιουργία της λαϊκής πολιτοφυλακής, είτε να παραχωρήσουν τη θέση τους σε δυνάμεις πιο νέες και πιο φρέσκιες.

Ο ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Μια απεργία είναι ακατανόητη δίχως προπαγάνδα και δίχως ζύμωση, μα ούτε και δίχως απεργιακές φρουρές που όπου μπορούν, ενεργούν με την πειθώ, αλλά, όπου είναι η ανάγκη το φέρνει, καταφεύγουν και στη φυσική βία. Η απεργία είναι και η στοιχειωδέστερη μορφή πάλης των τάξεων, μορφή που πάντοτε συνδυάζει, σε ποικίλες αναλογίες, τα ιδεολογικά με τα φυσικά μέσα. Η πάλη με το φασισμό στην ουσία της είναι πάλη πολιτική, που ωστόσο έχει ανάγκη από μια πολιτοφυλακή όπως η απεργία χρειάζεται απεργιακές φρουρές. Στο βάθος η απεργιακή φρουρά είναι έμβρυο της εργατικής πολιτοφυλακής. Όποιος πιστεύει ότι πρέπει να παραιτηθούμε από τη φυσική πάλη να παραιτηθεί από κάθε πάλη, γιατί το πνεύμα δε ζει χωρίς τη σάρκα. Σύμφωνα με την υπέροχη έκφραση του μεγάλου θεωρητικού του πόλεμου Κλαούσεβιτς ο πόλεμος

¹ Στην Ουμανιτέ της 30ης Οκτώβρη, ο Βαγιάν-Κουτυριέ αποδεικνύει πολύ καλά ότι είναι παραλογισμός να απαιτούμε από την κυβέρνηση να αφοπλίσει τους φασίστες, όπ μόνο το κίνημα των μαζών μπορεί να τους αφοπλίσει. Επειδή πρόκειται, όπως φαίνεται, όχι για «ιδεολογικό», αλλά για φυσικό αφοπλισμό, θέλουμε να ελπί-ζουμε όπ η Ουμανιτέ θα αναγνωρίσει τώρα την ανάγκη της εργατικής πολιτοφυλακής. Είμαστε έτοιμοι να χαιρετίσουμε ειλικρινά κάθε βήμα των σταλινικών στο σωστό δρόμο.

...Αλλά, αλίμονο! από την 1η Νοέμβρη ο Βαγιάν-Κουτυριέ χάνει ένα αποφασιστικό βήμα προς τα πίσω: ο αφοπλισμός των φασιστών δεν θα γίνει από το Ενιαίο Μέτωπο, αλλά από την αστυνομία του Ντουμέργκ, «κάτω από την πίεση και τον έλεγχο» του Ενιαίου Μετώπου. Περίφημη ιδέα: χωρίς επανάσταση, με μόνη την «ιδεολογική» πίεση, να μεταβάλουν την αστυνομία σε εκτελεστικό όργανο του προλεταριάτου! και γιατί να κατακτηθεί η εξουσία όταν τα ίδια αποτελέσματα μπορούμε να τα έχουμε ακολουθώντας τον ειρηνικό δρόμο; «Με την πίεση και τον έλεγχο» του Ενιαίου Μετώπου, Ο Ζερμαίν-Μαρτέν θα εθνικοποιήσει ης τράπεζες και ο Μαρ- σαντώ θα φυλακίσει τους αντιδραστικούς συνωμότες, αρχίζοντας από το συνάδελφό του Ταρντιέ. Την ιδέα της «πίεσης και του ελέγχου» αντί για την επαναστατική πάλη, δεν την επινόησε ο Βαγιάν-Κουτυριέ, τη δανείστηκε από τον Όττο Μπάουερ, τον Χίλφερνινγκ και το μενσεβίχο Νταν. Ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει αυτή η ιδέα είναι ο ακόλουθος: να αποτρέψει τους εργάτες από τον επαναστατικό αγώνα. Στην πραγματικότητα, είναι εκατό φορές πιο εύκολο να συντρίψουμε τους φασίστες με τα χέρια μας παρά με τα χέρια μιας εχθρικής αστυνομίας, και όταν το Ενιαίο Μέτωπο θα γίνει αρκετά ισχυρό για να μπορεί να «ελέγχει» τον κρατικό μη-χανισμό -επομένως μετά την κατάληψη της εξουσίας, και καθόλου πριν απ' αυτήν- θα διώξει απλώς την αστική αστυνομία και θα την αντικαταστήσει με την εργατική πολιτοφυλακή [Λέον Τρότσκι].

είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα. Ο ορισμός αυτός ταιριάζει τέλεια και στον εμφύλιο πόλεμο. Η φυσική πάλη είναι μόνο ένα «άλλο μέσο» της πολιτικής πάλης. Δε μπορούμε να φέρουμε σε αντίθεση το ένα με το άλλο, γιατί δε μπορούμε να σταματήσουμε τη θέ-ληση για πολιτική πάλη, όταν αυτή από τη δύναμη των εσωτερικών αναγκών μετατρέπεται σε φυσική πάλη. Για ένα επαναστατικό κόμμα, το καθήκον του είναι να προβλέπει ότι είναι αναπόφευκτη η μετατροπή της πολιτικής σε ανοιχτή ένοπλη σύγκρουση και να προετοιμάζεται με όλα τα μέσα για τη στιγμή αυτή, όπως προετοιμάζονται γι' αυτή τη στιγμή και οι κυρίαρχες τάξεις. Τα αποσπάσματα της πολιτοφυλακής για την άμυνα ενάντια στο φασισμό είναι τα πρώτα βήματα στο δρόμο για τον εξοπλισμό του προλεταριάτου. Δεν είναι όμως και το τελευταίο. Το σύνθημα μας είναι. **Να εξοπλιστεί το προλεταριάτο και οι επαναστάτες χωρικοί.** Τελικά η λαϊκή πολιτοφυλακή πρέπει να περιλάβει όλους τους εργάτες. **Ολοκληρωτικά** το πρόγραμμα αυτό θα μπορέσει να εκτελεστεί μονό μέσα στο Εργατικό κράτος που στα χέρια του θα περάσουν όλα τα μέσα της παραγωγής, κατά συνέπεια και τα μέσα καταστροφής, δηλαδή όλα τα όπλα και όλα τα εργοστάσιο που τα παράγουν.

Ωστόσο δε μπορούμε να φτάσουμε στο Εργατικό Κράτος με τα χέρια άδεια. Για ειρηνικό συνταγματικό πέρασμα στο σοσιαλισμό σήμερα μπορούν να μιλούν μόνο πολιτικοί ανάπηροι τύπου Ρενοντέλ. Ο συνταγματικός δρόμος κόπηκε απ' τα χαρακώματα που τα έχουν καταλάβει οι φασιστικές συμμορίες. Εχουμε όχι λίγα τέτοια χαρακώματα μπροστά μας. Η μπουρζουαζία δε θα υποχωρήσει, δε θα διστάσει να κάνει και δύο και πέντε και δέκα πραξικοπήματα με τη βοήθεια της αστυνομίας και του στρατού, φτάνει το προλεταριάτο να μην ανέβει στην εξουσία. Ένα Εργατικό Σοσιαλιστικό Κρά-τος δε μπορεί να δημιουργηθεί διαφορετικά παρά μόνο με νικηφόρα επανάσταση. Κάθε επανάσταση προετοιμάζεται από την πορεία της οικονομικής και πολιτικής εξέλιξης, μα οριστικά κρίνεται πάντοτε από ανοιχτές ένοπλες συγκρούσεις ανάμεσα στις εχθρικές τάξεις. Για να ολοκληρωθεί μια επαναστα-τική νίκη, χρειάζεται μακρόχρονη εργασία διαπαιδαγώγησης, μακρόχρονη οργάνωση των μαζών. Μα και η ίδια η ένοπλη σύγκρουση πρέπει κι αυτή να είναι από καιρό πριν προετοιμασμένη. Οι εργάτες πρέπει να ξέρουν ότι θα χρειαστεί να μπου-νε σε θανάσιμη πάλη. Πρέπει να φροντίσουν να έχουν ό-πλα σαν εγγύηση για την απελευθέρωση τους.

Σε μια εποχή τόσο κρίσιμη σαν τη σημερινή, το κόμμα της επανάστασης οφείλει ακούραστα να κηρύχνει στους εργάτες την ανάγκη να οπλιστούν και πρέπει να κάνει το κάθε τι, για να εξασφαλίσει τον εξοπλισμό τουλάχιστον της προλεταριακής πρωτοπορίας. Δίχως αυτό η νίκη είναι αδύνατη.

Οι τελευταίες μεγάλες εκλογικές νίκες του Εργατικού Κόμματος στην Αγγλία δεν μειώνουν καθόλου αυτά που είπαμε παραπάνω. Αν υποθέσουμε ό-τι οι ερχόμενες κοινοβουλευτικές εκλογές θα δώσουν στο Εργατικό Κόμμα την απόλυτη πλειοψηφία -πράγμα που δεν είναι καθόλου βέβαιο- κι αν φανταστούμε ακόμα όπ το κόμμα θα μπει πραγματικά στο δρόμο των σοσια-λιστικών μεταρρυθμίσεων -πράγμα που πολύ λίγο είναι πιθανό- θα αντιμε-τωπίσει αυτό αμέσως μια τόσο λυσσασμένη αντίσταση από μέρους της Βουλής των Λόρδων, του Στέμματος, των τραπεζών, του Χρηματιστηρίου, της γραφειοκρατίας, των μεγάλων εφημερίδων, που το σχίσμα θα γίνει ανα-πόφευκτο, και η αριστερή πτέρυγα, η πιο ριζοσπαστική, θα καταντήσει να γίνει η κοινοβουλευτική μειοψηφία. Ταυτόχρονα το φασιστικό κίνημα θα πάρει διαστάσεις χωρίς προηγούμενο. Η αγγλική μπουρζουαζία, τρομαγμένη από τις δημοτικές εκλογές, ασφαλώς, ετοιμάζεται πραγματικά από τώρα για ένα εξωκοινοβουλευτικό αγώνα, τη στιγμή που οι κορυφές του Εργατικού Κόμματος βαυκαλίζονται το προλεταριάτο με εκλογικές επιτυχίες και με κοινοβουλευτικές αυταπάτες. Οι σοσιαλιστές εργάτες είναι αναγκασμένοι, δυστυχώς, να βλέπουν τα βρετανικά γεγονότα με τα ρόδινα ματογυάλια του Ζαν Λονγκέ. Στην πραγματικότητα η βρετανική μπουρζουαζία θα επιβάλει στο προλεταριάτο εμφύλιο πόλεμο τόσο σκληρότερο όσο λιγότερο προετοιμάζονται γι' αυτό οι ηγέτες του Εργατικού Κόμματος.

Μα από που λοιπόν θα πάρετε όπλα για όλο το προλεταριάτο; μας ξανα-ρωτούν οι σκεπτικιστές που την εσωτερική τους αδυναμία την παίρνουν για αντικειμενική αδυναμία. Λησμονούν ότι το ίδιο ερώτημα μπήκε μπροστά σε κάθε επανάσταση μέσα στην ιστορία. Και ωστόσο οι νικηφόρες επαναστάσεις είναι σημαντικοί σταθμοί μέσα στην εξέλιξη της

ανθρωπότητας.

Το προλεταριάτο παράγει τα όπλα, αυτό τα μεταφέρει, αυτό χτίζει τις αποθήκες όπου φυλάγονται, αυτό υπερασπίζεται τα οπλοστάσια ενάντια στον εαυτό του, αυτό υπηρετεί στο στρατό και δημιουργεί όλο τον εφοδιασμό και τον εξοπλισμό του στρατού. Εκείνο που χωρίζει τα όπλα από το προλεταριάτο δεν είναι ούτε οι κλειδαριές, ούτε οι τοίχοι, άλλα η συνήθεια της υποταγής, ο υπνωτισμός από την ταξική κυριαρχία, το εθνικιστικό δηλητήριο. Φτάνει να γκρεμίσουμε τους ψυχολογικούς αυτούς τοίχους και τότε κανένας πέτρινος τοίχος δε θα αντισταθεί. Φτάνει να θελήσει όπλα το προλεταριάτο και θα τα βρει. Το καθήκον του επαναστατικού κόμματος είναι να ξυπνήσει μέσα του αυτή τη θέληση και να διευκολύνει την πραγματοποίησή της.

Εδώ όμως ο Φροσάρ και ένα σωρό τρομαγμένοι βουλευτές, εφημερογράφοι και συνδικαλιστές γραφειοκράτες φέρνουν το τελευταίο τους επι-χείρημα, το πιο βαρύ: *«πως μπορούν άνθρωποι σοβαροί να ελπίζουν γενικά στην επιτυχία της φυσικής πάλης ύστερα από τα τελευταία τραγικά δίδαγμα της πείρας στην Αυστρία και την Ισπανία; Συλλογιστείτε τη σύγχρονη τεχνική του πολέμου: τανκς! ασφυζιογόνα!! αεροπλάνα!!!»*

Το επιχείρημα αυτό αποδεικνύει μονάχα πως μερικοί «σοβαροί άνθρωποι» όχι μόνο δεν θέλουν να μάθουν τίποτα, αλλά από το φόβο τους ξεχνάνε και τα λίγα που είχαν κάποτε μάθει. Η ιστορία στα είκοσι τελευταία χρονιά αποδεικνύει με τρόπο πολύ ξεκάθαρο ότι τα βασικά προβλήματα της σχέσεις ανάμεσα στις τάξεις, καθώς και ανάμεσα στα έθνη λύνονται με τη φυσική βία. Οι ειρηνόφιλοι έλπιζαν πολλά χρόνια πως με την ανάπτυξη της τεχνικής του πολέμου κανένας πόλεμος δε θα μπορούσε να γίνει πια. Οι φιλισταίοι πολλές δεκαετίες ίσα με τώρα μας ξανάλεγαν κι αυτοί πως με την ανάπτυξη της τεχνικής του πολέμου καμία επανάσταση δεν θα μπορούσε να γίνει πια. Παρόλα αυτά οι πόλεμοι και οι επαναστάσεις δε σταμάτησαν. Ποτέ άλλοτε δεν έγιναν τόσες επαναστάσεις, και νικηφόρες ανάμεσά τους. όσες ύστερα από τον τελευταίο πόλεμο που ανακάλυψε όλη τη δυναμική της τεχνικής του πολέμου.

Οι Φροσάρ και Σία παίρνουν παλιές φωτογραφίες και ης παρουσιάζουν για νωπές ανακαλύψεις, μονάχα που αντί για τουφέκια, και κανόνια μας μι-λάνε τώρα για τανκς και βομβαρδιστικά αεροπλάνα. Απαντάμε: Πίσω από κάθε μηχανή υπάρχουν άνθρωποι που συνδέονται ανάμεσά τους με δεσμούς όχι μόνο τεχνικούς αλλά και κοινωνικούς και πολιτικούς. Όταν η ιστορική εξέλιξη βάζει μπροστά στην κοινωνία ένα καθήκον αναπότρεπτο σα ζήτημα ζωής ή θανάτου, όταν υπάρχει μια προοδευτική τάξη που απ' τη νίκη της κρίνεται η σωτηρία της κοινωνίας, τότε η ίδια η πορεία της πολιτικής πάλης ανοίγει μπροστά στην επαναστατική τάξη τις πιο ποικίλες δυνατότη-τες άλλοτε μπορεί να παραλύσει τις στρατιωτικές δυνάμεις του εχθρού, άλλοτε να τις κατακτήσει η ίδια. τουλάχιστον ένα μέρος τους. Στο μυαλό ενός φιλισταίου οι δυνατότητες αυτές παρουσιάζονται πάντοτε σαν «τυχαίες επιτυχίες- που δε θα ξαναγίνουν ποτέ. Η αλήθεια όπως είναι ότι μέσα στους πιο αναπάντεχους, μα στο βάθος ολότελα φυσικούς συνδυασμούς των περιστάσεων. κάθε λογής δυνατότητες ανοίγονται σε κάθε αληθινή λαϊκή επανάσταση. Η νίκη όμως δεν έρχεται μόνη της.

Για να επωφεληθούμε από τις ευνοϊκές δυνατότητες, χρειάζεται επανα-στατική θέληση, χρειάζεται σταθερή απόφαση να νικήσουμε, χρειάζεται τόλμη και οξυδερκής διεύθυνση. Η Ουμανιτέ παραδέχεται στα λόγια το σύνθημα «εξοπλισμός των εργατών», αλλά μόνο για να το αρνηθεί στην πράξη. *Τώρα στην περίοδο που περνάμε.* λέει αυτή η εφημερίδα, *είναι απαραίδεκτο να ρίχνουμε ένα σύνθημα που θα γίνει επίκαιρο μόνο “σε πλήρη επαναστατική κρίση”*. Είναι επικίνδυνο να γεμίζεται το τουφέκι σας, λέει ο πολύ «σώφρων» κυνηγός, όσο δεν έχει φανεί ακόμα το πουλί. Μα όταν θα φανεί το πουλί, θα είναι λιγάκι αργά για να γεμίσουμε το τουφέκι. Μήπως οι στρατηγοί της «Ουμανιτέ» νομίζουν ότι «σε πλήρη επαναστατική κρίση» θα μπορέσουν χωρίς προετοιμασία να κινη-τοποιήσουν και να οπλίσουν το προλεταριάτο; Για να προμηθευτούμε όπλα χρειάζεται τουλάχιστον μια ορισμένη ποσότητα απ' αυτά. Χρειάζονται στρατιωτικά στελέχη. Χρειάζεται μια αδιάκοπη εργασία προετοιμασίας, όχι μόνο στις αίθουσες γυμναστικής, αλλά και σε αδιάσπαστο σύνδεσμο με την καθημερινή πάλη των μαζών. Αυτά σημαίνουν ότι: Πρέπει αμέσως να συγκροτήσουμε την πολιτοφυλακή και ταυτόχρονα να κάνουμε μια προπαγάνδα για το γενικό εξοπλισμό των εργατών και των επαναστατών χωρικών.

Είναι τόσο φανερό η αδυναμία του κοινοβουλευτισμού στις συνθήκες της κρίσης όλου του

κοινωνικού συστήματος του καπιταλισμού που οι αγοραίοι δημοκράτες μέσα στο εργατικό στρατόπεδο (Ρενοντέλ, Φροσάρ και οι μιμητές τους) δεν βρίσκουν ούτε ένα επιχείρημα για να υποστηρίξουν τις απολιθωμένες προλήψεις τους. Γι' αυτό και με μεγάλη προθυμία πιάνονται απ' όλες τις αποτυχίες και όλες τις ήττες που γνώρισε η επανάσταση στις διάφορες χώρες. Σκέφτονται με τον ακόλουθο τρόπο: αν ο καθарός κοινοβουλευτισμός δεν μας ανοίγει καμία διέξοδο, ούτε και με τον ένοπλο αγώνα οι προοπτικές είναι καλύτερες. Οι ήττες των προλεταριακών εξεγέρσεων της Αυστρίας και της Ισπανίας είναι γι' αυτούς σήμερα το διαλεκτό τους επιχείρημα. Στην πραγματικότητα, η θεωρητική και πολιτική ασυνέπεια των αγοραίων δημοκρατών παρουσιάζεται ακόμα πιο καθαρά όταν κριτικάρουν την επαναστατική μέθοδο παρά όταν υπερασπίζονται τις μεθόδους της αστικής δημοκρατίας που σαπίζει.

Κανείς δεν είπε ποτέ ότι η επαναστατική μέθοδος εξασφαλίζει αυτόματα τη νίκη. Εκείνο που αποφασίζει δεν είναι αυτή καθαυτή η μέθοδος, αλλά η σωστή εφαρμογή της, ο μαρξιστικός προσανατολισμός στο γεγονός, μια ισχυρή οργάνωση, η εμπιστοσύνη των μαζών που αποκτήθηκε από μακρόχρονη πείρα, μια ηγεσία οξυδερκής και τολμηρή. Η έκβαση κάθε μάχης εξαρτάται από μια στιγμή και οι συνθήκες της σύγκρουσης από το συσχετισμό των δυνάμεων. Ο μαρξισμός δεν συμφωνεί καθόλου με την αντίληψη ότι η ένοπλη σύγκρουση είναι η μόνη επαναστατική μέθοδος, μια πανάκεια καλή για όλες τις συνθήκες. Γενικά ο μαρξισμός δεν έχει φετίχ ούτε κοινοβουλευτικά ούτε επαναστατικά. Το κάθε τι είναι καλό στη θέση του και στον καιρό του. Υπάρχει ένα πράγμα που μπορεί να ειπωθεί από την αρχή από τον κοινοβουλευτικό δρόμο το σοσιαλιστικό προλεταριάτο πουθενά και ποτέ δεν κατέκτησε ακόμα την εξουσία, ούτε καν την πλησίασε. Οι κυβερνήσεις των Σάϊντμαν, Έρμαν Μύλλερ, Μακ Ντόναλντ δεν έχουν τίποτα κοινό με το σοσιαλισμό. Η μπουρζουαζία άφησε τους σοσιαλδημοκράτες και τους Άγγλους εργατικούς να ανέβουν στην εξουσία μόνο με τον όρο ότι θα υπερασπιστούν τον καπιταλισμό εναντίον των εχθρών του. Κι αυτοί τον εκτέλεσαν ευσυνείδητα. Ο καθαρά κοινοβουλευτικός, αντεπαναστατικός σοσιαλισμός δεν κατέληξε πουθενά και ποτέ σε σοσιαλιστική κυβέρνηση. Αντίθετα, δημιούργησε αξιοπεριφρόνητους αποστάτες, που εκμεταλλεύτηκαν το εργατικό κίνημα για να κάνουν πολιτική καριέρα: Μιλλεράν, Μπριάν Βιβιανι. Λαβάλ, Πωλ-Μπονκούρ, Μαρκέ.

Εξάλλου, η ιστορική πείρα μας έχει αποδείξει ότι η επαναστατική μέθοδος μπορεί να οδηγήσει στην κατάκτηση της εξουσίας από το προλεταριάτο στη Ρωσία το 1917, στη Γερμανία και την Αυστρία το 1918, στην Ισπανία το 1930. Στη Ρωσία υπήρχε ένα ισχυρό μπολσεβίκικο κόμμα που χρονιά προε-τοίμαζε την επανάσταση και στάθηκε ικανό να πάρει γερά στο χέρι το την εξουσία. Τα ρεφορμιστικά κόμματα της Γερμανίας, της Αυστρίας και της Ισπανίας δεν προετοίμασαν ούτε διεύθυναν την επανάσταση αλλά την υπομείνανε. Τρομαγμένοι από την εξουσία που, παρά τη θέληση τους, επεσε στα χέρια τους, την μεταβίβασαν πρόθυμα στη μπουρζουαζία. Ενεργώντας έτσι, υπέσκαψαν την εμπιστοσύνη του προλεταριάτου στον εαυτό του και, κάτι παραπάνω, την εμπιστοσύνη της μικροαστικής τάξης στο προλεταριάτο. Προετοίμασαν τις συνθήκες για την ανάπτυξη της φασιστικής αντίδρασης και έπεσαν στο τέλος και τα ίδια τα θύματα της.

Ο εμφύλιος πόλεμος, τονίσαμε μετά τον Κλαουσεβιτς, είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα. Αυτό σημαίνει ότι το αποτέλεσμα του εμφυλίου πολέμου εξαρτάται μόνο κατά το 1/4, για να μην πούμε κατά το 1/10, από την πορεία του ίδιου του εμφυλίου πολέμου, από τα τεχνικά μέσα, από την καθαρά στρατιωτική διεύθυνσή του, και κατά τα 3/4, αν όχι τα 9/10, από την πολιτική προετοιμασία του. Τι είναι αυτή η πολιτική προετοιμασία; Η επαναστατική συνοχή των μαζών, η λύτρωση τους από τις δουλικές ελπίδες τους στην επιείκεια, τη γενναιοψυχία, την ευθύτητα των "δημοκρατικών" αφεντάδων, η διαπαιδαγώγηση επαναστατικών στελεχών που να μπορούν να αψηφούν την επίσημη κοινή γνώμη και να είναι ικανά να δείχνουν απέναντι στην μπουρζουαζία έστω και το 1/10 της ασπλαχνίας που η ίδια δείχνει απέναντι στους εργαζόμενους. Χωρίς μια τέτοια προετοιμασία ο εμφύλιος πόλεμος, όταν οι συνθήκες θα το επιβάλλουν -**και τελικά πάντοτε τον επιβάλλουν**- θα διεξαχθεί κάτω από τις πιο δυσμενείς για το προλεταριάτο συνθήκες, θα εξαρτηθεί από πολλά τυχαία περιστατικά, και ύστερα, ακόμα και σε περίπτωση στρατιωτικής νίκης, η εξουσία μπορεί να ξεφύγει από τα χέρια του προλεταριάτου. Εκείνος που δεν βλέπει ότι η πάλη των τάξεων οδηγεί αναπόφευκτα σε ένοπλη σύγκρουση είναι τυφλός. Αλλά δεν είναι λιγότερο τυφλός εκείνος

που πίσω από την ένοπλη σύγκρουση και την έκβασή της. δεν βλέπει όλη την προηγούμενη πολιτική των τάξεων που έχουν έρθει σε σύγκρουση.

Στην Αυστρία εκείνος που ηττήθηκε δεν ήταν η μέθοδος της εξέγερσης, αλλά ο αυστρομαρξισμός, στην Ισπανία -ο χωρίς αρχές κοινοβουλευτικός μεταρρυθμισμός. Το 1918 η αυστριακή σοσιαλδημοκρατία, πίσω από την πλάτη του προλεταριάτου, μεταβίβασε στη μπουρζουαζία την εξουσία που αυτό είχε κατακτήσει. Το 1927 όχι μόνο γύρισε άνανδρα την πλάτη στην προλεταριακή επανάσταση που είχε όλες τις πιθανότητες να νικήσει, αλλά και έστρεψε το εργατικό Σούτςμπουντ εναντίον των εξεγερμένων μαζών. Ενεργώντας έτσι. προετοίμασε τη νίκη του Ντόλφους. Οι Μπάουερ και Σία έλεγαν: *«Θέλουμε μια ειρηνική εξέλιξη, αλλά αν ο εχθρός χάσει το μυαλό του και μας επιτεθεί, τότε...»*. Αυτή η φόρμουλα φαίνεται πολύ «φρόνιμη» και πολύ «ρεαλιστική». Δυστυχώς και ο Μαρσώ Πιβέρ το ίδιο πρότυπο ακολουθεί στους συλλογισμούς του. «Αν... τότε». Στην πραγματικότητα αυτή η φόρμουλα αποτελεί παγίδα για τους εργάτες, τους καθησυχάζει, τους αποκοι-ίζει, τους ξεγελάει. «Αν» σημαίνει ότι οι μορφές της πάλης εξαρτώνται από την καλή θέληση της μπουρζουαζίας και όχι από τα απολύτως ασυμφιλίωτα συμφέροντα των τάξεων. «Αν» σημαίνει: αν είμαστε ήσυχoi, γνωστικοί, συμφιλίωτικοί, η μπουρζουαζία θα είναι λογική, και όλα θα τελειώσουν ειρηνικά. Ο Όττο Μπάουερ και οι άλλοι ηγέτες της αυστριακής σοσιαλδη-μοκρατίας, τρέχοντας πίσω από το φάντασμα «αν», οπισθοχώρησαν παθητικά μπροστά στην αντίσταση, της παραχώρησαν τη μια θέση ύστερα από την άλλη, έσπασαν το ηθικό των μαζών, οπισθοχώρησαν ξανά, ως τη στιγμή που βρέθηκαν οριστικά στριμωγμένοι στο αδιέξοδο. Εκεί, στο τελευταίο χαράκωμα, δέχτηκαν τη μάχη και την έχασαν.

Στην Ισπανία τα γεγονότα ακολούθησαν άλλο δρόμο, αλλά οι αιτίες της ήττας, βασικά, είναι οι ίδιες. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα όπως και οι Ρώσοι «σοσιαλεπαναστάτες» και μενσεβίκοι, μοιράστηκε την εξουσία με την αστική δημοκρατία, για να εμποδίσει τους εργάτες να τραβήξουν την επανάσταση ως το τέρμα. Δύο ολόκληρα χρόνια οι σοσιαλιστές, που ήταν στην εξουσία, βοήθησαν τη μπουρζουαζία να απαλλαγεί από τις μάζες με ψίχουλα αγροτικών, κοινωνικών και εθνικών μεταρρυθμίσεων. Εναντίον των πιο επαναστατικών στρωμάτων του λαού οι σοσιαλιστές κατέφυγαν σε κατασταλτικά μέτρα. Το αποτέλεσμα ήταν διπλό. Ο αναρχοσυνδιαλισμός που, με μια σωστή πολιτική θα είχε διαλυθεί μέσα στη φωτιά της επανάστασης, όπως λιώνει το κερί, στην πραγματικότητα ενισχύθηκε και συγκέντρωσε γύρω του τα μαχητικά στρώματα του προλεταριάτου. Στον άλλο πόλο η κοινωνική-καθολική δημαγωγία εκμεταλλευόταν επιδέξια τη δυσανεξία των μαζών απέναντι στην αστικοσοσιαλιστική κυβέρνηση. Όταν το Σοσιαλιστικό Κόμμα είχε εκτεθεί αρκετά με την πολιτική του. η μπουρζουαζία το έδωσε από την εξουσία και πέρασε σε ολομέτωπη επίθεση. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα βρέθηκε στην ανάγκη να αμυνθεί κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες που το ίδιο της δημιούργησε με την προηγούμενη πολιτική του. Η μπουρζουαζία είχε ήδη ένα μαζικό στήριγμα στα δεξιά. Οι αναρχοσυνδικαλιστές ηγέτες, που στην πορεία της επανάστασης έκαναν όλα τα λάθη που θα μπορούσαν να κάνουν αυτοί οι επαγγελματίες της σύγχυσης, αρνήθηκαν να υποστηρί-ξουν την εξέγερση που την διεύθυναν «πολιτικάντηδες» προδότες. Το κίνημα δεν γενικεύτηκε, αλλά πήρε σποραδικά μορφή. Η κυβέρνηση χτύπησε σε όλες τις μεριές της σκακιάρας. Έτσι ο εμφύλιος πόλεμος, που τον επέβαλε η αντίδραση, τελείωσε με την ήττα του προλεταριάτου¹.

Από την ισπανική πείρα δεν είναι δύσκολο να βγάλουμε ένα συμπέρασμα εναντίον της σοσιαλιστικής συμμετοχής σε μια αστική κυβέρνηση. Το συμπέρασμα είναι αυτό καθαυτό

¹ Εδώ ο Τρότσκι αναφέρεται στην ηρώτη φάση της Ισπανικής Επανάστασης, που τελείωσε με την άγρια καταστολή της εξέγερσης στις Αστούριες τον Οκτώβρη του 1934. Το 1931, οι εκλογές δίνουν συντριπτική πλειοψηφία στους αντιμοναρχικούς και ο βασιλιάς εγκαταλείπει τη χώρα. Μέχρι το 1933 η εξουσία βρισκόνταν στα χέρια της φιλελεύθερης αστικής τάξης και των σοσιαλιστών με πρωθυπουργό τον Αθάνια. Οι δειλές μεταρρυθμίσεις της δεν ικανοποιούσαν τους πόθους των μαζών. Οι απεργίες αντιμετωπίστηκαν με σκληρή καταστολή. Τελικά οι εκλογές του 1933 δίνουν τη νίκη στη Δεξιά, που με πρωθυπουργό τον Λερρού παίρνει πίσω ης μεταρρυθμίσεις. Η λαϊκή δυσανεξία θα συσσωρευτεί ξανά, με αποτέλεσμα την εξέγερση στις Αστούριες. Προφανώς ο Τρότσκι όταν μιλά για ήττα εννοεί την καταστολή της Αστούριες μετά ης 19 Οκτώβρη που κατέληξε σε μαζικές εκτελέσεις, συλλήψεις, βιασμούς και εμπρησμούς. Στις επόμενες εκλογές το Φλεβάρη του 36, ανατρέπεται η δεξιά και ης κερδίζει το Λαϊκό Μέτωπο. Όπως είναι γνωστό η ηγεσία του Λαϊκού Μετώπου, κυρίως οι σταλινικοί και οι αναρχικοί, πρόδωσαν την επανάσταση, με αποτέλεσμα να στρωθεί ο δρόμος στο Φράνκο, ο οποίος κυριαρχησε όλη την Ισπανία στο τέλος του Μάρτη του 1939. (Γ.τ.κ)

αναμφισβήτητο, αλλά όχι αρκετό. Ο δήθεν αυstroμαρξιστικός «ριζοσπαστισμός» δεν είναι καθόλου καλύτερος από το ισπανικό κυνήγι των υπουργείων. Η μεταξύ τους διαφορά είναι τεχνική και όχι πολιτική. Και οι δύο τους περίμεναν ό,τι η μπουρζουαζία για σταθεί «τίμια» και «ελικρινής» απέναντί τους. Και οι δύο τους οδήγησαν το προλεταριάτο σε καταστροφές. Στην Ισπανία όπως και στην Αυστρία νικήθηκαν όχι οι μέθοδοι της επανάστασης αλλά οι οπορτουνιστικές μέθοδοι σε μια κα-τάσταση επαναστατική. Και δεν είναι το ίδιο πράγμα!

* * *

Δεν θα ασχοληθούμε εδώ με την πολιτική της Κομμουνιστικής Διεθνούς στην Αυστρία και την Ισπανία και παραπέμπουμε τον αναγνώστη μας στα δημοσιεύματα της «Βεριτέ»¹ κατά τα τελευταία χρόνια και σε μια σειρά προσούρες.

Σε μια κατάσταση εξαιρετικά ευνοϊκή, τα κομμουνιστικά κόμματα της Αυστρίας και της Ισπανίας, γοναπισμένα από τη θεωρία της «τρίτης περιόδου», του σοσιαλφασισμού· κτλ, βρέθηκαν στο τέλος εντελώς απομονωμένα. Με το να στηριχτούν στην αυθεντία της «Μόσχας» και να αμφισβητήσουν έτσι το κύρος των μεθόδων της επανάστασης, έφραξαν το δρόμο στην εφαρμογή μιας πολιτικής πραγματικά μαρξιστικής, πραγματικά μπολσεβίκικης. Η βασική ιδιότητα της επανάστασης είναι να θέτει κάτω από γοργή και ανελέητη δοκιμασία όλες τις θεωρίες και όλες τις μεθόδους. Η τιμωρία έρχεται σχεδόν αμέσως μετά το έγκλημα. Η ευθύνη της Κομμουνιστικής Διεθνούς για τις ήττες του προλεταριάτου στη Γερμανία, την Αυστρία, την Ισπανία είναι ανυπολόγιστη. Δεν αρκεί να κάνουμε «επαναστατική» πολιτική (στο λόγια). Χρειάζεται πολιτική σωστή. Κανένας δεν βρήκε ακόμα άλλο μυστικό για τη νίκη.

ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΚΑΙ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ

Το έχουμε κιόλας πει: Το ενιαίο μέτωπο του Σοσιαλιστικού και του Κομμουνιστικού κόμματος κλείνει μέσα του λαμπρές δυνατότητες. Φτάνει μόνο να το θέλει στα σοβαρά, και μπορεί αύριο να γίνει ο κύριος της Γαλλίας. Πρέπει όμως να το θέλει.

Το ότι ο Ζουώ και, γενικά, η γραφειοκρατία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας παραμένουν έξω από το ενιαίο μέτωπο, διατηρώντας την «ανεξαρτησία» τους, φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με αυτά που προτείνουμε. Μόνο όμως στην πρώτη ματιά παρουσιάζεται έτσι το πράγμα. Σε μια εποχή μεγάλων καθηκόντων και μεγάλων κινδύνων, που σηκώνουν στο πόδι της μάξης, τα διαφράγματα ανάμεσα σε πολιτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις του προλεταριάτου παύουν να υπάρχουν. Οι εργάτες θέλουν να μάθουν πως θα σωθούν από την ανεργία και το φασισμό, πως θα αποκτήσουν την ανεξαρτησία τους από το κεφαλαίο, και δεν ενδιαφέρονται καθόλου για την «ανεξαρτησία» του Ζουώ απέναντι στην προλεταριακή πολιτική (από την αστική πολιτική ο «Ζουώ είναι -αλίμονο!- πολύ εξαρτημένος). Αν η προλεταριακή πρωτοπορία, στο πρόσωπο του ενιαίου μετώπου, χαράξει σωστά το δρόμο του αγώνα, όλοι οι φραγμοί που βάζει η συνδικαλιστική γραφειοκρατία θ' ανατραπουν από τον ζωντανό χείμαρρο του προλεταριάτου. Το κλειδί της κατάστασης βρίσκεται τώρα στο ενιαίο μέτωπο. Αν δεν χρησιμοποιήσει αυτό το κλειδί, θα παίξει τον αξιοθρήνητο ρόλο που θα έπαιζε αναπό-φρευκτα το ενιαίο μέτωπο των μενσεβίκων και των «σοσιαλεπαναστατών» το 1917 στη Ρωσία, αν... αν οι μπολσεβίκοι δεν τους είχαν εμποδίσει να τον παίξουν.

Δεν μιλάμε ξεχωριστά για το καθένα από τα δύο κόμματα, το Σοσιαλιστικό και το Κομμουνιστικό, γιατί και τα δύο τους παραιτήθηκαν από την ανεξαρτησία τους για χάρη του ενιαίου μετώπου. Από τότε που τα δύο εργατικά κόμματα, που στο παρελθόν συναγωνίζονταν έντονα μεταξύ τους, έπαψαν να κάνουν κριτική το ένα στο άλλο και να καταχτάει το ένα τους οπαδούς του άλλου, έπαψαν εξαιτίας αυτής της στάσης να υπάρχουν σαν ξεχωριστά κόμματα. Με το να επικαλούμαστε τις «διαφορές αρχών» που παραμένουν, η υπόθεση δεν αλλάζει καθόλου. Από τη στιγμή που οι διαφορές αρχών δεν εκδηλώνονται ανοιχτά και ενεργά, σε μια στιγμή τόσο γεμάτη ευθύνες όπως η σημερινή, παύουν ακριβώς γι' αυτό το λόγο να υπάρχουν πολιτικά, μοιάζουν με τους θησαυρούς που κοιμούνται στα βάθη του ωκεανού. Η σύμπραξη θα καταλήξει ή όχι σε συγχώνευση; Δεν θέλουμε να κάνουμε καμιά πρόβλεψη. Αλλά για τη σημερινή περίοδο, που έχει αποφασιστική σημασία για τις τύχες της Γαλλίας το ενιαίο μέτωπο ενεργεί σαν κόμμα ανολοκλήρωτο, συγκροτημένο σε ομοσπονδιακή βάση

¹ Δημοσιογραφικό όργανο της γαλλικής κομμουνιστικής αντιπολίτευσης των μπολσεβίκων-λενινιστών. Σ.τ.ε

Τι θέλει το ενιαίο μέτωπο; Ως τώρα δεν το είπε στις μάζες. Την πάλη εναντίον του φασισμού: Ως τώρα όμως το ενιαίο μέτωπο δεν εξήγησε καν πως σκέφτεται να αγωνιστεί εναντίον του φασισμού. Εξάλλου ο αμυντικός συνα-σπισμός εναντίον του φασισμού δεν μπορεί να είναι αρκετός παρά μόνο αν, για όλα τα υπόλοιπα, τα δύο κόμματα κρατούσαν τέλεια ανεξαρτησία Αυ-τό όμως δεν συμβαίνει. Έχουμε ένα ενιαίο μέτωπο που σχεδόν αγκαλιάζει όλη τη δημόσια δράση των δύο κομμάτων και αποκλείει την αμοιβαία πάλη τους να κατακτήσουν την πλειοψηφία του προλεταριάτου. Απ' αυτή την κατάσταση πρέπει να βγάλουμε όλα τα αναγκαία συμπεράσματα. Το πρώτο και το πιο σημαντικό είναι: **ο αγώνας για την εξουσία**. Ο σκοπός του ενιαίου μετώπου δεν μπορεί παρά να είναι μια κυβέρνηση ενιαίου μετώπου δεν μπορεί παρά να είναι μια κυβέρνηση ενιαίου μετώπου, δηλαδή μια κυβέρνηση σοσιαλιστών-κομμουνιστών, ένα υπουργείο Μπλουμ-Κασέν. Πρέπει να το πούμε ανοιχτά. Αν το ενιαίο μέτωπο παίρνει τον εαυτό του στα σοβαρά -και μόνο έτσι θα το πάρουν στα σοβαρά και οι λαϊκές μάζες- δεν μπορεί να αποφύγει το σύνθημα της κατάληψης της εξουσίας. Με ποιά μέσα. Με όλα τα μέσα που οδηγούν στο σκοπό. Το ενιαίο μέτωπο δεν αρνείται τον κοινοβουλευτικό αγώνα. Χρησιμοποιεί όμως το Κοινοβούλιο πρώτα απ' όλα για να ξεσκεπάσει την αδυναμία του κοινοβουλίου και να εξηγήσει στο λαό η σημερινή κυβέρνηση έχει εξωκοινοβουλευτική βάση και ότι δεν μπορεί να ανατραπεί παρά μόνο από ένα ισχυρό κίνημα των μαζών. Αγώνας για την εξουσία σημαίνει χρησιμοποίηση όλων των δυνατοτήτων που ανοίγει το μισοκοινοβουλευτικό βοναπαρτίστικο καθεστώς για την ίδια την ανατροπή του με μια επαναστατική επιθεση των μαζών, για την αντικατάσταση του αστικού κράτους από ένα κράτος εργατικό.

Οι τελευταίες δημοτικές εκλογές έδωσαν αύξηση των σοσιαλιστικών ψήφων και ιδιαίτερα των κομμουνιστικών. Μόνο του αυτό το αποτέλεσμα δεν προσφέρει τίποτα. Το γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα τις παραμονές της κατάρρευσης του παρουσίασε μια ασύγκριτα πιο ορμητική πλημμύρα ψήφων Νέα πλατιά καταπιεζόμενα στρώματα τράβηξαν προς τ' αριστερά κάτω από την πίεση της κατάστασης, ανεξάρτητα μάλιστα από την πολιτική των κομμάτων των άκρων. Το γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα κέρδισε περισσότερους ψήφους, γιατί από παράδοση, παρόλη τη συντηρητική σημερινή πολιτική του, παραμένει η «άκρα αριστερά». Οι μάζες εκδήλωσαν έτσι την τάση τους να δώσουν μια ώθηση προς τ' αριστερά στα εργατικά κόμματα, γιατί οι μάζες είναι ασύγκριτα πιο **αριστερά** από τα κόμματά τους. Απόδειξη γι αυτό αποτελεί επίσης το επαναστατικό πνεύμα που κυριαρχεί στη Σοσιαλιστική Νεολαία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η νεολαία είναι το ευαίσθητο βαρόμετρο όλης της εργατικής τάξης και της πρωτοπορίας της! Αν το ενιαίο μέτωπο δεν βγει από την παθητικότητα ή, κάτι που είναι ακόμα χειρό-τερο, αν αρχίσει κανένα άθλιο ρομάντζο με τους ριζοσπάστες, τότε στα «αριστερά» του ενιαίου μετώπου θα αρχίσουν να δυναμώνουν οι αναρχικοί οι αναρχοσυνδικαλιστές και άλλοι όμοιοι σχηματισμοί της πολιτικής αποσύνθεσης Αντίθετα, αν το ενιαίο μέτωπο, ασφαλίζοντας τα νώτα του και τα πλευρά του από τις φασιστικές συμμορίες, προχωρήσει σε μια γερή πολιτι-κή επίθεση με σύνθημα την κατάληψη της εξουσίας, η ενέργεια του αυτή θα είχε τόσο μεγάλη απήχηση που θα ξεπεράσει και πς πιο αισιόδοξες προσδοκίες. Αυτό μόνο οι κούφιοι φλύαροι δεν θα μπορέσουν να το καταλάβουν. Γι' αυτούς τα μεγάλα κινήματα των μαζών είναι και θα παραμείνουν πάντοτε βιβλίο εφτασφράγιστο.

ΟΧΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ο αγώνας για την εξουσία πρέπει να ξεκινάει από τη βασική ιδέα ότι, αν μια αντίσταση σε μια μελλοντική χειροτέρευση της κατάστασης των μαζών στα πλαίσια του καπιταλισμού είναι ακόμα δυνατή, καμιά πραγματική βελτίωση της κατάστασης τους δεν είναι νοητή χωρίς επαναστατική επέμβαση στο δικαίωμα της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας. Η καμπάνια του ενιαίου με''' σ' ένα καλά επεξεργασμένο μεταβατικό πρόγραμ-μα, δηλαδή σ' ένα σύστημα μέτρων, που -με μια εργατοαγροτική κυβέρνηση- θα εξασφαλίσουν το πέρασμα από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό.¹

Χρειάζεται λοιπόν ένα πρόγραμμα όχι για να καθησυχάσουμε τη συνείδη- σή μας, αλλά για

¹ Για το περιεχόμενο του προγράμματος αυτού δεν περιοριζόμαστε σ' αυτά και παραπέμπουμε τον αναγνώστη στο «Πρόγραμμα Δράσης» που κυκλοφόρησε η Κομμουνιστική Λίγκα του 1934 και που αντιπροσωπεύει το σχέδιο ενός τέτοιου μεταβατικού προγράμματος.

να κάνουμε την επαναστατική δράση. Τι αξίζει το πρόγραμμα αν μείνει νεκρό γράμμα; Το Βελγικό Εργατικό Κόμμα υιοθέτησε π.χ., το πομπώδες σχέδιο Ντε Μαν, με όλες τις «εθnikοποιήσεις». Τι σημασία όμως μπορεί να έχει αυτό το σχέδιο όταν κανείς δεν θέλει να κουνήσει ούτε το μικρό του δαχτυλάκι για να το πραγματοποιήσει; Τα προγράμματα του φασισμού είναι φανταστικά, ψεύτικα και δημαγωγικά. Ο φασισμός όμως κάνει αγώνα λυσσασμένο για να πάρει την εξουσία. Ο σοσιαλισμός μπορεί να παρουσιάσει το πιο σοφό πρόγραμμα, αλλά η αξία του θα είναι ίση με το μηδέν αν η πρωτοπορία του προλεταριάτου δεν αναλάβει έναν αγώνα για να πάρει την κρατική εξουσία. Η κοινωνική κρίση στην πολιτική της έκφραση είναι κρίση εξουσίας. Ο παλιός κύριος της εξουσίας έχει χρεοκοπήσει. Χρειάζεται τώρα ένας καινούργιος. Αν το επαναστατικό προλεταριάτο δεν πάρει την εξουσία, θα την πάρει αναπόφευκτα ο φασισμός!

Ένα πρόγραμμα μεταβατικών διεκδικήσεων για τις «μεσαίες τάξεις» μπορεί, φυσικά, ν' αποκτήσει μεγάλη σημασία, αν ανταποκρίνεται, από τη μια μεριά, στις πραγματικές ανάγκες των μεσαίων τάξεων και, από την άλλη, στις απαιτήσεις της εξέλιξης προς το σοσιαλισμό¹.

Πρέπει, ωστόσο, να το πούμε ακόμα μια φορά: το κέντρο βάρους δεν βρίσκεται σήμερα σ' ένα ειδικό πρόγραμμα. Οι «μεσαίες τάξεις» έχουν δει πολλά προγράμματα. Αυτό που τους χρειάζεται είναι να έχουν εμπιστοσύνη όπ το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί. Από τη σπγμή που ο αγρότης θα πει: *“Τούτη τη φορά φαίνεται πραγματικά ότι το εργατικό κόμμα δεν θα υποχωρήσει”*, η υπόθεση του σοσιαλισμού έχει εξασφαλίσει τη νίκη. Αλλά, γι' αυτό, πρέπει να δείξουμε πραγματικά ότι είμαστε αδιάσταχα έτοιμοι να τσακίσουμε όλα τα εμπόδια που θα βρεθούν στο δρόμο μας.

Δεν είναι ανάγκη να επινοήσουμε μέσα πάλης, μας τα έχει δώσει όλη η ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Μια συγκεντρωμένη καμπάνια του εργατικού τύπου που να χτυπάει το ίδιο καρφί, λόγοι πραγματικά σοσιαλιστικοί από το κοινοβουλευτικό βήμα που τους βγάζουν όχι ήμεροι αντιπρόσωποι αλλά ηγέτες του λαού. συγκεντρώσεις απανωτές όπου οι μάζες πηγαίνουν όχι απλώς για να ακούσουν τους ρήτορες, αλλά για να πάρουν τα συνθήματα και τις οδηγίες δράσης για τη συγκεκριμένη σπγμή, συγκρότηση και ενίσχυση της εργατικής πολιτοφυλακής. διαδηλώσεις καλά οργανωμένες που θα σαρώνουν από τους δρόμους τις αντιδραστικές συμ-μορίες. απεργίες διαμαρτυρίας, ανοιχτή καμπάνια για την ενοποίηση και επέκταση των γραμμών των συνδικάτων με έμβλημα την αποφασιστική πάλη των τάξεων, επίμονες και καλά υπολογισμένες ενέργειες για την κατάκτηση του στρατού στην υπόθεση του λαού, γενική απεργία των εργαζομένων στην πόλη και την ύπαιθρο, γενική επίθεση εναντίον της βοναπαρτίστικης κυβέρνησης για την εξουσία των εργατών και των αγροτών.

Για να προετοιμάσουμε τη νίκη, υπάρχει ακόμα καιρός. Ο φασισμός δεν έχει γίνει ακόμα κίνημα μαζών. Η αναπόφευκτη αποσύνθεση του ριζοσπαστισμού, ωστόσο, θα περιορίσει τη βάση του βοναπαρτισμού, θα αναπτύξει τα στρατόπεδα των άκρων και την προσέγγιση της λύσης. Δεν πρόκειται για χρόνια, αλλά για μήνες. Η προθεσμία αυτή βέβαια δεν είναι γραμμένη πουθενά. Εξαρτάται από την πάλη ζωντανών δυνάμεων, και πρώτα απ' όλα απ' την πολιτική του προλεταριάτου και του Ενιαίου Μετώπου του. Οι δυνητικές δυνάμεις της επανάστασης ξεπερνάνε κατά πολύ τις δυνάμεις του φασισμού και γενικά όλης της ενωμένης αντίδρασης. Οι σκεπτικιστές που πιστεύουν πώς όλα είναι χαμένα πρέπει να διωχτούν αλύπητα από τις εργατικές γραμμές. Κάθε τολμηρή λέξη, κάθε σύνθημα πραγματικά επαναστατικό βρίσκει ζωννή απήχηση. Οι πλατιές μάζες θέλουν να αγωνιστούν.

Ο μόνος προοδευτικός παράγοντας της ιστορίας είναι σήμερα όχι το πνεύμα των κοινοβουλευτικών και των δημοσιογραφικών συνδυασμών, αλλά το δίκαιο και δημιουργικό μίσος των καταπιεζόμενων ενάντια στους καταπιεστές τους.

Πρέπει λοιπόν να στραφούμε προς τις μάζες, προς τα πιο χαμηλά στρώματα τους. Πρέπει να

¹ Στο «Χειραφετημένο Σχολείο» η σύντροφος Ζ.Σερρέ δημοσίευσε ένα ενδιαφέρον ερωτηματολόγιο σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τις πολιτικές τάσεις των διαφόρων στρωμάτων της αγροτιάς. Οι δάσκαλοι μπορούν να γίνουν αναντικατάστατοι πράκτορες του Ενιαίου Μετώπου στο χωριό και να παίξουν ιστορικό ρόλο στην περίοδο που έρχεται. Μα γι' αυτό πρέπει να βγουν από τα καθούκια τους. Δεν είναι καθόλου η στιγμή να ασχολούνται με μικροπράγματα μέσα σε μικρά εργαστήρια. Οι επαναστάτες δάσκαλοι πρέπει να μπουν μέσα στο Σοσιαλιστικό Κόμμα για να ενισχύσουν την επαναστατική του πτέρυγα και να συνδεθούν με ης αγροτικές μάζες. Θα ήταν εγκληματικό να χαθεί καιρός! [Λέον Τρότσκι].

απευθυνθούμε στο πάθος τους και στο λογικό τους. Πρέπει να απορρίψουμε αυτή την ψεύτικη «φρονιμάδα» που είναι το ψευδώνυμο της δειλίας και που σης μεγάλες καμπές της ιστορίας ισοδυναμεί με προδοσία. Το Ενιαίο Μέτωπο πρέπει να πάρει για έμβλημά του τα λόγια του Νταντόν: «Τόλμη, πάντοτε τόλμη, ακόμα περισσότερη τόλμη».

Να καταλάβουμε καλά την κατάσταση και να βγάλουμε όλα τα πραχτικά συμπεράσματα -τολμηρά, χωρίς φόβο. ως το τέλος- σημαίνει να εξασφαλίσουμε τη νίκη του σοσιαλισμού.

9 Νοέμβρη 1934

Λέον Τρότσκι

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

1929-1932

Οικονομική κρίση και πολιτική αστάθεια. Διαδοχικές εναλλαγές στην κυβέρνηση ανάμεσα σε συντηρητικούς (Ταρντιέ) κεντρώους «ριζοσπάστες» (Σοτάν, Στεγκί Μπονκουρ) πρωθυπουργούς

1933

Διαδοχικές κυβερνήσεις Ριζοσπαστών. Ο Νταλαντιέ το Γενάρη, ο Σαρρό τον Οκτώβρη, ο Σοτάν το Νοέμβρη. Για την καταπολέμηση του τεράστιου ελλείμματος του προϋπολογισμού εφαρμόζεται πολιτική μείωσης των μισθών προσμένοντας και πτώση των τιμών. Τα αποτελέσματα ήταν τραγικά για την εργατική τάξη: αύξηση της ανεργίας, μείωση της αγοραστικής δύναμης, αύξηση φόρων. Μια σειρά από σκάνδαλα (Κλοτζ, Ουστρίκ, Σταβίσκυ) προκαλούν έντονη δυσaréσκεια προς το διαβρωμένο κοινοβουλευτισμό. Αναπτύσσονται οι φασιστικές οργανώσεις και η αριστερά.

1934

Γενάρης: Παραίτηση κυβέρνησης Σοτάν, εξαιτίας της ανάμιξης ενός υπουργού της στο σκάνδαλο Σταβίσκυ. Στις 30 αναλαμβάνει πρωθυπουργός ο επίσης Ριζοσπάστης Νταλαντιέ Φλεβάρης Στις 6 πραγματοποιούνται οι βίαιες εκδηλώσεις των ακροδεξιών οργανώσεων στο Παρίσι. 100 χιλιάδες ακροδεξιοί επιχειρούν να καταλάβουν τη Βουλή. Αποτέλεσμα 20 νεκροί, 100 περίπου τραυματίες, παραίτηση Νταλαντιέ. Αναλαμβάνει ο συντηρητικός Ντουμέργκ στις 9 του μήνα με τη συμμετοχή και ριζοσπαστών (Εριό). Στις 12 γίνεται γενική απεργία με 4,5 εκατομμύρια απεργούς ενάντια στην άκρα δεξιά. Η κυβέρνηση αποτυγχάνει στην οικονομική της πολιτική, προκαλώντας νέα πολιτική κρίση.

Μάρτης: Προσέγγιση Ριζοσπαστών, Σοσιαλιστικού Κόμματος και Κομμουνιστικού. Νοέμβρης: Οι ριζοσπάστες εγκαταλείπουν την κυβέρνηση. Αναλαμβάνει πρωθυπουργός ο αντιδραστικός Πιέρ Φλαντέν, ο οποίος δεν έκρυβε τις συμπάθειές του προς τον Χίτλερ.

1935

Ιούνης: Πρωθυπουργός ο Λαβάλ. Πολιτική ενισχυμένων υποτιμήσεων σε μισθούς και τιμές. Πλήρης αποτυχία και έντονη δυσaréσκεια.

Ιούλης: Στις 14 γίνονται μεγάλες διαδηλώσεις της αριστεράς με πάνω από 500.000 κόσμο.

Δεκέμβρης: Ίδρυση Λαϊκού Μετώπου, μιας εκλογικής συμμαχίας μεταξύ του Ριζοσπαστικού, του Σοσιαλιστικού και του σταλινικού Κομμουνιστικού Κόμματος, με μίνιμουμ πρόγραμμα την αντίθεση στις υποτιμήσεις και την υπεράσπιση των πολιτικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών.

1936

Μάρτης-Μάης: Πολιτική και κοινωνική αναταραχή. Συγκρούσεις της αριστεράς με τις φασιστικές συμμορίες. Μαζικές απεργίες και καταλήψεις των εργοστασίων.

Μάης: Εκλογές και νίκη του Λαϊκού Μετώπου που κερδίζει 378 έδρες στους 598 (2/3) Πρωθυπουργός ο Λεόν Μπλουμ ηγέτης των σοσιαλιστών. Αντιπρόεδρος ο ριζοσπάστης Νταλαντιέ.

Ιούνης: Τεράστιο απεργιακό κύμα με 24 εκατομμύρια απεργούς και καταλήψεις εργοστασίων. Η ηγεσία των σοσιαλιστών και των σταλινικών ξεπουλάνε τις απεργίες. Ο γραμματέας του ΚΚ Μορίς Τορέζ δήλωνε στις 11: «Κινδυνεύουμε να χάσουμε ορισμένες συμπάθειες από την αστική τάξη και τους χωρικούς. Λοιπόν πρέπει να ξέρουμε να κάνουμε υποχωρήσεις εάν όλες μας οι διεκδικήσεις μας δε γίνονται δεκτές» (Λεφράνκ, Ιστορία του Λαϊκού Μετώπου). Τελικά με τις «συμφωνίες Μπατινιόν» τελειώνουν οι απεργίες με αντάλλαγμα λίγα ψίχουλα.

Ιούλης: Η κυβέρνηση κρατά ουδέτερη στάση στο πραξικόπημα του Φράνκο στην Ισπανία και την έναρξη του εμφυλίου πολέμου. Οι εργοδότες μπροστά στην υποχώρηση του εργατικού κινήματος τα βάζουν τώρα με την κυβέρνηση πιέζοντας την για πιο δεξιές λύσεις. Στο τέλος την προβοκάρουν ανοικτά, συμβάλλοντας στην αποτυχία του προγράμματος της. Η ανεργία δεν μειώνεται.

Σεπτέμβρης: Υποτιμάται το φράγκο 25% με αποτέλεσμα να εκμηδενιστούν οι αυξήσεις του 12% που έδωσε η κυβέρνηση τον Ιούνιο για να σταματήσουν οι απεργίες. Ξεσπούν νέες απεργίες.

1937-8:

Τον **Ιούνιο** παραιτείται ο Μπλουμ. Αναλαμβάνει ξανά πρωθυπουργός για δύο μήνες (Μάρτης-Απρίλης '38). Το Λαϊκό Μέτωπο διαλύεται και γίνεται πρωθυπουργός ο Νταλαντιέ